

ZIUA CULTURII ROMÂNE LA ARHIEPISCOPIE

Petre CICHIRDAN

Arhiepiscopia Râmnicului, 16 ianuarie 2016; întrea-
ga suflare culturală a Municipiului Râmnicu
Vâlcea a participat la pomenirea și parastasul organizat în
memoria poetului nostru național, Mihai Eminescu; în acest
an, în plus, asistând și la dezvelirea bustului marelui poet,
turnat în bronz, executat de sculptorul gorjan din Târgu Jiu,
Paul Popescu, cel care a realizat destul de recent, 2011 și
2013, busturile în bronz ale lui Gheorghe Tătărescu, fost
prim ministru în perioada interbelică, și Arethia Tătărescu,
soția sa, autoarea morală a complexului monumental din Tg
Jiu care poartă semnătura marelui Constantin Brâncuși.
Credem că acesta a fost punctul culminant, momentul
istoric, ca, după Mănăstirea Putna, Arhiepiscopia
Râmnicului să aibă un bust al « poetului fără pereche », care
a luptat atât pentru unitate națională. O lucrare realistă, care
urmărește redarea chipului devenit celebru, fotografia lui
Eminescu executată la Praga în 1869, când Eminescu avea
nouăsprezece ani; care urmărește, prin simbolul înfășurării
trupului în ținuta oratorilor greci și mai apoi romani,
redarea caracterului dâr și drept al acestui nemaipomenit

om, român, care asemeni aposto-
lilor creștinătății a vestit vre-
murile...Așa spunea, în binecunos-
cutu-i stil, sobru și concis, în
finalul întrunirii de la
Arhiepiscopia, și Înaltpreasfințitul
Varsanufie: « Eminescu a fost
creștin, a iubit femeia, și-a iubit
semenii » risipind orice semn de
îndoială pe care foarte mulți,

astăzi, le propagă în jurul personalității sale excepționale,
privind credința acestuia...O lucrare, care îl onorează pe
Paul Popescu, foarte reușită și plantată cu multă inspirație
sub teiul sădit anul trecut în spațiul fără seamăn al
Arhiepiscopiei. O lucrare care onorează orașul și pe care
Înaltul Varsanufie a promis-o de la Întronarea Sfinției Sale.
După slujba de pomenire și intonarea Sfintei Pomeniri
care ne-a plăcut mai mult decât oricând datorită vocii
tenorului din străină, dar și entuziasmului celor prezenți în
a-și uni mâinile în vederea atingerii obiectului sacru, coliva
stropită cu vin, simbol al dumnezeiescului Altar, și care de
două milenii este chiar trupul lui Iisus Hristos, adunarea s-

a deplasat la monument, unde slujba a continuat. Bustul lui
Eminescu a fost sfințit...Adunarea s-a deplasat în sala de
festivități, iar scriitorul George Anca a vorbit despre Mihai
Eminescu; trupa de teatru a Arhiepiscopiei a oferit un
recital de poezie eminesciană; și iată, după frumoasa
cântare din naosul catedralei arhiepiscopale, o surpriză plă-
cută, de proporții, a fost oferită de corala de băieți de la
Seminarul vâlcean, dirijată, la gitară, în mișcare, de
Arhidiaconul Codruț Dumitru Scurtu...Nici că se putea un
final mai optimist și mai frumos, mai ales în aceste
momente de derută ale conducerii unui oraș, pe care Iorga
îl numea, cândva, capitală a tipografilor; cu alte cuvinte, a
culturii scrise! Cultură a cărții și publicațiilor tipărite!
Pentru cei care nu respectă aceste, numite de noi, definiții
le recomandăm să recitească sloganul leninist: să învețe și
iar să învețe, și să uite doctrina pe care chiar Lenin le-a dat-
o! după care s-a dărâmat și se dărâmă acest oraș... Aspecte
de la Sărbătoarea de la Arhiepiscopia puteți urmări pe
www.culturaarsmundi.ro - Arhiva Video-căutând prin chiar
titlul « Eminescu sărbătorit la Arhiepiscopia - ÎPS
Varsanufie / Arhidiacon Codruț Dumitru Scurtu ».

„VERMINE RADIANTE” DESTINUL INDUS

Dragoș G. CĂLINESCU

-cronică de teatru-

A tunci când ne dăm seama că și cel mai neînsemnat
dar ascunde tragism, pentru noi, cei de rând, este
prea târziu să mai putem face un pas în lateral. De aceea,
lăsăm capul în jos și ne resemnăm. Această realitate o
regăsim în piesa de teatru „Vermine radiante” a lui Philip
Ridley.

Nu este necesar să perpetuăm un nu obsesiv, încercând
permanent să găsim o justificare pentru fiecare pas pe care
suntem induși să-l urmăm, căci reușitele noastre sunt eșe-
curi finale, sunt răni prin care lichidul roșu indispensabil
vieții capătă noi valențe, noi trăiri peste care nu putem
trece.

Când ești pe scenă, la teatru, te transformi într-un mic D-
zeu, ce reușește să găsească o cale spre adevăr, spre ceva la
care noi visăm, o poartă a sufletului, proprie fiecărui indiv-
vid. Cu fiecare trecere personajele se comportă tragic,
fatic, neavând încredere în propriile convingeri, ce sunt

uite și încălcate pentru ceva banal
– o casă în acest caz – ajungând să
ucidă fără remușcări, dar având de
fiecare dată o explicație incitantă a
universului lor îngust. Sensibilitatea
trăirilor ascunde de fiecare dată un
act la care suntem martori pasivi,
biete figuri de ceară, sclavi ai unui
sistem ce ne hotărăște destinele.

O societate consumeristă bazată
pe controlul total, un big brother ce
nu iartă nimic, ce știe tot, ce ucide
sacrificând pe rând totul, chiar și
proprii semenii, acei neînsemnați
fără un ideal în viață, am întâlnit-o
în seara zilei de 24 octombrie pe scena Teatrului Anton
Pann din Rm. Vâlcea, la avanpremierea piesei de teatru
„Vermine radiante” de Philip Ridley, un spectacol pus în
scenă de Botos Balint în scenografia Bajko Blanka-Aliz.

Doi tineri, fără pretenții majore de la viață, Jill (Reka
Szasz) și Olli (Andrei Brădean) gravitează în jurul unei

sarcini, fiind convingși și manipulați de Domnișoara Di (Ana
Șușca), un fel de forță malefică, să își justifice crimele prin
plăcerea de a-și decora propria casă. Macabru îi
urmărește pe tot parcursul contractului în două
exemplare, distrugându-le și ultima părticică de
umanitate.

Totul are un parcurs scenic sub forma unei
plimbări printr-o casă primitivă cadou, descoperind
o nouă dorință de schimbare a unui rău necesar.
Interpretarea de zile mari a celor doi actori Reka
Szasz și Andrei Brădean marchează fiecare trăire,
fiecare dorință, fiecare gând, reușind să inter-
acționeze cu publicul într-o manieră ce a fost răs-
plătită cu îndelungi aplauze la final. Jocul, mimica,
trăirile au fost accentuate prin căldura din sală și
transpirația datorată zbuicului scenic. Cele
două personaje sunt dezinvolve, reușind să nu lase

limitele scenei să le îngrădească universul, având capaci-
tatea să descopere de fiecare dată o altă frontieră a spațiului.
Ușile laterale și zona în care activează publicul sunt așezate
subtil într-un puzzle ce formează un tot, un spațiu mai mult
sau mai puțin delimitat în forma acceptată de noi.

Meditația spre care ne împinge regizorul cu ajutorul
trăirilor ne marchează iremediabil retina, constituindu-se ca

un gong, nu doar la începutul piesei, ci pe întreg parcursul acesteia. Omul, la început integru, pueril, fără gânduri ascunse, maleabil, bine crescut și intenționat, se transformă treptat într-un monstru ce ucide pentru propria plăcere, pentru a-și satisface nevoile efemere de subzistență.

Domnișoara Di pare prezentatorul ce manipulează atât publicul, cât și jucătorii, acel model de soartă care ne lovește dureros, chiar și atunci când ne întinde o mână de ajutor. Într-un plan secund reușește să manipuleze tot, să

controleze și să supravegheze atent soarta celor doi amărâți, oferindu-le o speranță. Destinul are mai multe fațete și ne joacă feste de fiecare dată cu urmări catastrofale, epidemice.

Întreaga echipă ajutată de efecte și decoruri simple, atent alese, își face pe deplin treaba, reușind să dea viață unui spectacol ce nu trebuie ratat. Alături de scurte elemente comice, cele nouăzeci de minute ne mențin acolo, în sală, reușind să trezească dorința de a rămâne cuplați la acea realitate indusă.

itate indusă.

Finalul poveștii „Vermine radiante” îl constituie trezirea din visare, din acel negru în care ne avântăm fără puterea de a ne opune, din cotidianul ce ne macină ostentativ, manipulându-ne destinele, fizicul și conștiința.

Am părăsit sala de spectacol frumos impresionat, cu un sentiment de mulțumire spirituală, ce ar trebui să-l regăsim de fiecare dată în suflet și cu dorința de a revedea piesa de teatru la un moment dat.

BICIUL LUI PIELE

Ilie GORJAN

Viața are luminile și umbrele ei. Are urcușuri și coborâșuri. Uneori te cuprinde cu aripile ei de feerie și extaz, alteori te așază într-un cerc de zgură de nu te mai spală toată apa Dunării și cu greu îți se mai aprinde fitilul speranței. De multe ori când crezi că l-ai prins pe Dumnezeu de picior și când toate îți merg din plin, viața îți aplică o lovitură de-ți merg fulgii și te tot duci la vale fără nicio speranță de a te mai ridica vreodată.

Dar viața nu curge la voia întâmplării. Ea se află sub imperiul unor reguli (scrise sau nescrise) a căror încălcare este sancționată, ori de justiția divină ori de cea pământeană (în cele mai dese situații). Numai că, în afara acestor două forme de justiție, există și personalități care duc o luptă îndârjită cu neregulile și vicisitudinile vieții noastre de zi cu zi.

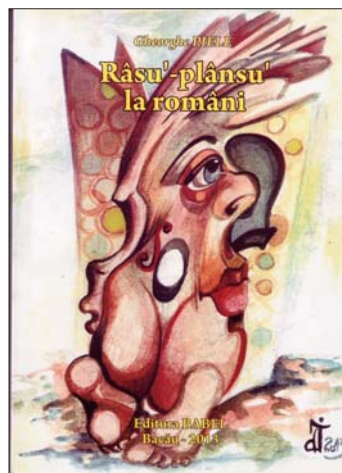
Un astfel de om este muzicianul, profesorul și scriitorul Gheorghe Piele, care în cartea sa „Râsu' -plânsu' la români” (Editura Babel, Bacău, 2013), biciuiește în cel mai acid mod posibil racilele și necuviințele societății noastre contemporane. De altfel, autorul își dezvăluie încă de la început mobilul scrisului său și anume acela de a-și exprima public „nevoia de a schimba în bine destinul acestui nefericit și batjocorit popor, al cărui fiu îmi place și pretind, cu o duioasă mâhnire, că sunt și-i aparțin”.

Copilăria autorului, prezentată în debutul cărții, poartă veșmintele unor amintiri plăcute, dar mai ales dureroase, izvorâte din pilonii unei societăți nedrepte, ai unei perioade de stalinizare forțată a țării, perioadă în care crimele și abuzurile de tot felul sunt la ordinea zilei, iar victimele din rândul oamenilor nevinovați sunt nenumărate. Am putea spune că una dintre aceste victime (la o scară mult mai mică desigur) este și autorul acestei cărți care, fiind primit în organizația de pionieri (îi întreb pe habotnici: se putea opune?), în loc să primească felicitările tatălui său, acesta, un fin observator al „binefacitorilor” bolșevismului în România, îi aplică fiului său o corecție (nemeritată) demnă de ținut minte, mai ales când aude că Gheorghe îi vorbește despre „tătuca Stalin”. Și ca întâmplarea să fie de „râsu' -plânsu'” și acuză soția, în batjocură, că în timp ce el se afla pe front, ea făcea copii cu Stalin.

De tot hazul este o altă întâmplare din „satul Burluși de

pe frumoasa vale a Topologului”, pățanie care nu este cu nimic mai prejos decât orice întâmplare a lui nea Mărin (Amza Pellea) cu Sucă al lui din Băileștii Doljului, stilul fiind atât de apropiat încât la un moment dat ai sentimentul că citești una dintre cărțile scrise de Amza Pellea. Niculaie al II-lea, consătean și fost subordonat pe front al lui Niculaie I-ul (tatăl autorului), este rugat de cel din urmă să aibă grijă de gospodăria lui, inclusiv de fetița abia întărcată, până se întoarce de la Curtea de Argeș unde trebuie să vândă niște produse agricole. Niculaie al II-lea se îmbată și adoarme buștean, timp în care uliul fură toți puii de cloșcă, păsările din curte devastează grădina cu legume, iar fetița țipă de foame cât o țin puterile. Trezindu-se din somn, Niculaie al II-lea închide cei cinci pui de cloșcă rămași de pe urma uliului și, neștiind cum să oprească fetița din țipat, care între timp se și scapă pe el, după ce nu reușește să-i dea lapte pentru că îl varsă, o șterge de fecale cu ștergarul de pe mămăligă pe care îl pune la loc, și-i toarnă forțat pe gât o ceașcă de rachiu, reușind astfel s-o adoarmă. Conștient de dezastrul pe care-l produsese și pentru a scăpa de furia lui Niculaie I-ul, la întoarcerea acestuia, o ia la fugă, dar tot se alege cu câteva bice pe spinare și cu pierderea prieteniei fostului său comandant.

Este de-a dreptul impresionantă scena pregătirii mesei de către mama autorului, nostalgii fără cuprins trezindu-ți cuvintele și expresiile : polată, butoi, oală smălțuită de pământ, ciorbă de fasole, laviță, vadră cu apă, ulcică de pământ, străchini mici, putinei plin cu lapte bătut, caș proaspăt, săcoteie mici de in, ouă mari de găină, borcan mare cu castraveți și gogonele murate, mărar și busuioac, cârpător mare și rotund de lemn, mămăligă, pânză albă de in, masa cea mare și rotundă de lemn cu trei picioare, vatra de sub polată, tuci, pirostria, făcăleț, lingură mare de lemn și litră de rachiu. Modul cum iau masa de prânz membrii familiei autorului, în copilăria acestuia, îți stârnesc simțurile și îți trezesc amintiri duioase care fac corzile sufletului să vibreze până la uitarea de sine. Toți cei care s-au născut și au copilărit la țară, să mă contrazică, dacă pot!

În economia cărții își fac loc și diverse aspecte ale vieții sociale pe care autorul le pune în pagină cu un veritabil talent caustic însoțit de o bună doză de aciditate și sarcasm. Așa facem cunoștință cu istețimea și profesionalismul milițianului Spirache, cu atitudinea și comportamentul de neam prost al primarului din Valea Căpiată, cu educația precară și limbajul grobian al unor elevi, dar și cu disputele literare pline de substanță dintre autor și colegii săi de breaslă din orașul fostă capitală a Țării Românești.

Mai aflăm din carte și interesante picanterii din viața și creația lui Anton Pann, Mihai Eminescu, Maria Tănase, Grigoraș Dinicu și Petre Ștefănescu-Goangă ca mari personalități ale culturii române care și-au pus amprenta pe devenirea culturală a poporului român. Capitolul V al cărții, cu un pronunțat stil ludic, se constituie într-o sinteză a poporului român de la origini până-n zilele noastre, impregnată cu citate consistente și pertinente din mari gânditori ai lumii și ai României, dar și cu comentariile pline de miez ale autorului cu care, în majoritate, sunt întrutotul de acord. De exemplu, autorul afirmă la pag. 149: „Imediat după revoluția anticomunistă și anticeaușistă din decembrie 1989, prin anii 1996-2000, s-a vorbit cu mult entuziasm, la modul superlativ, de către bătrânii politicieni din perioada interbelică scăpați cu viață din temnițele comuniste și cocoțați din nou la cârma țării, despre <perioada de aur> a democrației burgheze, chipurile <model> din perioada interbelică, mințindu-se cu nerușinare poporul de către acești boșorogi senili și cinici, corupți și trădători de neam și de țară cum au fost și cum s-au (re)dovedit a fi când au revenit la cârma țării, după revoluția menționată anterior”. Poți să zici că nu-i așa?

Gheorghe Piele își încheie cartea cu evocări de suflet ale unor personalități cu care drumurile vieții i s-au intersectat și care i-au marcat într-un fel sau altul devenirea socială, profesională și literară. Așa luăm cunoștință de frumoasele trăsături de caracter, de talentul și profesionalismul lui George Gibescu, Ion Mătăsaru, Nel Ene Fripea, Stelian Zamora, Gelu Ciuculescu și Costea Marinoiu.

Această carte mă îndreptățește să afirm că bine a făcut Gheorghe Piele că s-a apucat de scris, că iată ce lucru minunat a ieșit. În încheiere, nu pot decât să exclam: „Carte frumoasă, cinste cui te-a scris”!

GEORGE BACIU: POEME LEGĂNATE-N PALMĂ

-TEHNICA POETICĂ-

Marian MIHĂESCU

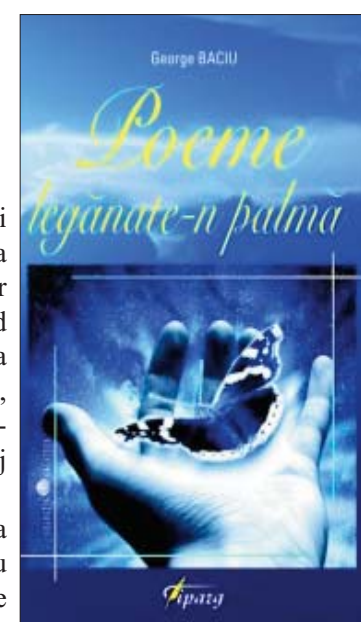
Cartea *Poeme legănate-n palmă* de George Baciu, capărută recent la Editura Tiparg, noiembrie 2015, și lansată la Târgul Internațional de carte Gaudeamus București, are în titlu o metaforă emblematică pentru tehnica generală de obținere a metaforelor din cuprins. Editată voit într-un format miniaturizat, 135 de pagini 150x100 mm, ca o „cărțică de buzunar” (în buzunarul de la piept, în dreptul inimii), cu o copertă ilustrând o palmă ce cuprinde un fluture, simbol al frumuseții – entitate abstractă materializată, „legănată” nu numai în balansoarul sufletu-

lui, ci, la propriu, în palmă, o „Galatee” de care sculptorul creator s-a îndrăgostit și nu se mai poate desprinde din mrejele ei.

Volumul cuprinde 133 de minipoeme, fiecare având un număr în loc de titlu pe paginile de conținut ale cărții, cele mai multe de dragoste, câteva de un erotism frust (citez aproape întâmplător: 3, 6, 18, 24, 47 ș.a.), dar și mici elegii filozofice izvorâte din fiorul morții (9, 23, 25), minipasteluri (14, 43, 47, 48,49, 78), aluzii mitico-legendare (59, 71, 113, 132), toate într-o cheie general romantică, dar în forme poetice moderne, amintind de Arghezi (însăși ideea de „cărțică”), Błaga (17) sau Bacovia (77), neo-

moderne, cu sonorități și sintaxe poetice din Nichita Stănescu (12, 66), și chiar neomoderne, asimilând câte ceva din tehnica poeziei optzeciste (81, 126), însă toate într-o vizionare proprie, într-un limbaj poetic curat și sensibil.

Am contemplat adesea disponibilitatea pentru metaforă a poetului George

Baciu începând cu Tabletele fiecărui editorial semnat în „Pietrele Doamnei”, revista sa de suflet pe care o coordonează încă din anul 2007, apoi în volumele sale de versuri *Gânduri de la marginea lumii* (2010), *În vestiarul inimii* (2011), *Cu gându-n buzunar* (2012), *Domnește-mă, Doamne!* (2014) și acum în *Poeme legănate-n palmă*. Are o măiestrie a rostirii, o stilizare a vocabulelor ca și cum le-ar proiecta între numeroase oglinzi înclinate între ele sub diferite unghiuri, o dirijare a morfologiei către o sintaxă insolită și, poate înainte de orice, un animism general, în care natura pare o ființă uriașă. Tocmai acest procedeu pare a fi sursa **comparațiilor** cu elemente de portret al iubitei (“orașul seamănă cu tine”- 4; “ochii tăi, două bucăți de noapte” – 22; “tu semeni cu un rid al dimineții” – 51; “umbra ta e cât o petală” – 90 etc.), a **personificărilor** (“noaptea calcă încet” – 1; “dimineța cade în somn” – 5; “te luase amurgul la dans” – 13; “vântul tușea în nasul toamnei” – 13; “strada fugise să se plimbe cu telegondola” – 30; “cerul adormise în Carul Mare” – 33; “răsăritul își bea cafeaua” – 53; “râul plângea pe coapsa ta” – 88; “seara privește prin vitrina orașului” – 117; “ziua trage să moară” – 117; “toamna își dăduse jos ciorapii” – 121 etc.), a **metaforelor** (“balconul gândului” – 5; “osemintele lunii”-6; “marginea gândului” – 11; “dâra gândului” – 52; “dimineța ochilor tăi”- 10; “pârleazul privirii tale” – 13; “balustrada privirii tale” – 37; “geana râului” – 41; “pântecul livezii” – 43; “genunchiul dealului” – 49; “palma vântului”- 55; “umărul vântului” – 63; umărul umed al toamnei – 85; “lujerul amurgului”- 75 etc.), a **paradoxurilor** (“dimineța serii” – 55; “neînțelesul înțelesului” – 55 etc.), și a **alegoriilor** (“cheamă-mă încet și tandru / cu numele de alaltăieri / cu amurgul de ieri, / cu zvonul pământului neliniștit / pe crucea de gând răstignit” – 91 etc. etc.).

Inventarul frumoaselor asocieri de cuvinte de mai sus nu este, nici pe departe, suficient analizei noastre. Frumusețea poetică vine neapărat din aceste asocieri, cât mai ales din discursul poetic amplificat prin suma multora dintre ele și din conotațiile care intră în jocul cuvintelor. Astfel că, deși mici ca întindere – cele mai multe se reduc la o singură frază sau două -, poemele lui George Baciu sunt frumoase prin întreaga lor respirație lirică, prin muzicalitatea și ecourile vagi ale unor vocabule subliniate prin plasarea intenționată singure în vers sau la sfârșitul versului.

Spre exemplificare, vom lua 6 mici poeme, diferite ca tematică și tehnică poetică: “Stelele miroase a fân cosit/ noaptea și-a zidit pântecul pe / lună, / vântul leagănă sămânța ta / de Ană cu inima altar / și ochii ferești către cer.” (34); “Ninge peste umbra lunii / așezată pe genunchiul dealului / plecat

să colinde satul / ațipit în poveștile din barba / bunicului.” (49); “Sigur mă vezi, iubito, / când somnul îți îngână inima / și răsăritul își bea cafeaua / la tine în sân, / în vreme ce eu suspin / gândurile tale, iubindu-te.” (53); “Un eu și un tu fac un noi./ Dacă adăugăm o emoție de floare/ și scădem un ton de greier / rămâne lăuntru unui cuvânt / rostit cu rest.” (66); “Dau o pagină din tine și citesc:/ Ea are răs de fluturi și miroso de / pudrieră./ Baticul ca o gură uriașă de / trandafir / îți înghițea obraji în care-și / lustruise pantofii / apusul.” (128); “Semăn cu o pasăre pierdută în / primăvara / spânzurată în oftatul salcâmului / din poarta schitului cu rugăciuni / vândute / la licitație.” (133).

Trei dintre ele (34, 53, 128) surprind chipul iubitei în diverse ipostaze: sub clar de lună și de stele, în miros de fân cosit, mângaiată de vânt și gândită de poet ca o eternă Ană cu inima altar de sacrificiu și ochi de limpede credință spre înaltul cerului; sau răsfățată de somnul de dimineță, când razele soarelui bat în geam și se reflectă în sânul ei, gândită de poet că visează la el și-i aude prin vis gândurile de dragoste; ori ca o pagină de carte pe care poetul o deschide și are brusc sinestezia râului ei, a mirosului de pudră și a imaginii obrazilor ei roșii, desenați de apusul soarelui în chenarul baticului cu trandafiri. În poemul 66 surprindem imaginea cuplului: ca într-o matematică poetică stănesciană, noi se compune din eu și tu, dar în completarea acestui cuplu special de îndrăgostiți intră și o emoție de floare, semn al frumuseții naturii și al gesturilor umane, dar și un ton de greier, alt semn al frumuseții naturii, dar și al poeziei din relațiile umane, care, dacă lipsește, poate tulbura lamura cuvântului ducând la dizarmonie și neînțelegeri. Poemul 49 este un minipastel surprinzând imaginea satului tradițional în seara de colind: este un tablou patriarhal de iarnă, ningând liniștit « peste umbra lunii », paradoxal plasată totuși undeva « pe genunchiul dealului », în timp ce prichindeii din casele presărate pe deal au plecat să colinde prin sat; imaginea coboară în mit, satul nu pare cel de astăzi, ci este unul adormit în poveștile de odinioară ale bunicului. Ultimul poem ales este și cel cu care se încheie cartea și are rolul unei arte poetice. Adevărat, poetul se aseamănă cu o pasăre pierdută primăvara în oftatul salcâmului din poarta schitului cu rugăciuni, iar poemele sale ce pot fi altceva decât asemenea rugăciuni, prin frumusețea și evlavia rostirii lor, care se vând, adică se distribuie celor care au nevoie să se împărtășească cu ele, scoțându-le, vrând-nevrând, la licitație, pe piața cuvintelor.

Poeme legănate-n palmă de George Baciu poartă în ele semnul frumuseții rostirii, al visării și al iubirii, iar poetul lor este, desigur, un magician al cuvintelor.

CE ORAȘ DIN ROMÂNIA VA FI CAPITALĂ CULTURALĂ EUROPEANĂ?

Gheorghe PANTELIMON

Programul „Capitală Culturală Europeană” a fost inițiat de Consiliul de Miniștri din Uniunea Europeană, în 1985. În 2021 vor fi trei capitale culturale europene: un oraș din România, unul din Grecia și unul din Serbia / Muntenegru. Mai multe orașe din România - Alba Iulia, Arad, Bacău, Baia Mare, Brașov, Brăila, București, Cluj-Napoca, Craiova, Iași, Sfântu Gheorghe, Suceava, Târgu Mureș, Timișoara au fost acceptate în competiția pentru acest titlu. Un juriu independent format din 12 experți numiți de Comisia Europeană, Parlamentul European, Consiliul Uniunii Europene și Comitetul Regiunilor a stabilit lista scurtă a orașelor care vor candida și vor fi evaluate, în continuare. Acestea sunt Baia Mare, București, Cluj Napoca și Timișoara. Etapa finală de selecție va avea loc cel mai probabil, în perioada august-septembrie 2016. Criteriile pe baza cărora au fost selectate cele patru orașe sunt: strategia culturală și moștenirea pe care urmează să o lase; dimensiunea europeană a localității urbane (va reflecta la propria istorie și cultură, dar și la istoria și cultura celorlalte orașe europene); dimensiunea programului ce implică o viziune artistică puternică, inclusiv atragerea vizitatorilor din afara țării; participarea locuitorilor la dezvoltarea programului.

Celelalte două criterii au în vedere dacă orașele candidate dispun de resurse financiare și au cu cine să fie o Capitală Culturală Europeană.

Proiectul câștigător va primi de la administrația centrală fonduri în valoare de 10-15 milioane de euro, la care se adaugă un sprijin substanțial din partea consiliului județean și administrației locale și, în mod simbolic, un premiu acordat de UE, în valoare de 1,5 milioane de euro, cunoscut sub numele de „Melina Mercouri”.

În 2007, când Sibiu a fost Capitală Culturală Europeană a primit finanțare de la bugetul de stat 50 milioane de euro și a fost vizitat de un milion de turiști.

Vom prezenta succint câteva date semnificative despre candidatele noastre.

Baia Mare, oraș din Maramureșul istoric, a fost atestat în 1329, într-un document al regelui Carol Robert. Elementul care îl diferențiază este cultura ospitalității, nu doar în concept turistic. Deși a fost o așezare puternic poluată, în prezent este un oraș verde. În 1995 a fost dat în folosință un coș de dispersare a gazelor, cea mai înaltă construcție de acest gen din Europa.

Municipiul București, Capitala României este cel mai mare și mai important centru politic, economic, financiar-bancar, comercial și cultural-științific al țării. Menționat pentru prima dată într-un document de la 1459, este atestat ca oraș în 1533. Centru cultural de primă mărime este sediul unor numeroase instituții de artă, universități, teatre și muzee. Organizatorii proiectului de candidatură pentru acest renumit titlu au propus trei direcții de intervenție: redescoperirea memoriei ascunse a orașului, reconectarea centrului cu periferia și sprijinirea potențialului creativ din cartiere.

Cluj-Napoca este situat în Depresiunea Colinară a Transilvaniei. Atestat documentar în 1173, sub numele de „Clus” are o istorie bogată, începând cu perioada getodacă. A fost capitala Principatului Transilvaniei, în Evul Mediu, fiind un important centru cultural. Este unul dintre primele centre industriale, financiare, cultural-științifice și turistice ale României. Conceptul candidaturii la titlul de Capitală Culturală Europeană spune că este un oraș cosmopolit și occidental.

Situat în sud-vestul României, Timișoara este atestat documentar din anul 1212 sau 1266, după unii istorici. A fost primul oraș european iluminat cu lămpi de gaz, în 1884, și, tot aici, a fost inaugurat primul tramvai electric din România în 1899. Este orașul care a adus schimbarea destinului istoric al țării. De aici a izbucnit Revoluția română din 1989, care a dus la căderea comunismului. Ca aturi sunt diversitatea multiculturală și interculturală, care face parte integrantă din istoria orașului de pe Bega, cât și spiritul civic.

Așteptăm cu justificat interes să aflăm care oraș din cele patru va primi titlu de Capitală Culturală Europeană în anul 2021, care va schimba radical viața acestuia.

Considerăm că și municipiul Rm. Vâlcea situat într-o vatră de istorie străveche, cu o bogată activitate cultural-științifică poate, în perspectivă, să emită asemenea pretenții.

Nota redacției:

Municipiul Râmnicu Vâlcea ar fi fost sigur convocat să participe, dacă, prin voință proprie, colectivă, dorea refacerea arhitecturii vechi a centrului vechi și termina acțiunea de refacere a exteriorului și subsolurilor blocurilor construite după 1970, cu precădere în Ostroveni, Petrișor...Repetăm, maidanul-imașul din centru, care va reveni după astuparea acestei gropi uriașe, este numai bun pentru refacerea centrului vechi cu utilități noi...treabă de nimic pentru o populație harnică, neprefăcută, și liberă pe soarta ei!...

Lansare la Biblioteca Județeană Pitești (foto facebook George Baciu)

CĂLIMĂNEȘTIUL ÎN PERIOADA 1970-1980

Dr. Gheorghe MĂMULARU
Dr. George MĂMULARU

După 1950 Călimăneștiul a cunoscut o dezvoltare multilaterală. Această dezvoltare a ajuns la apogeu între anii 1970-1980. Deși scurtă ca durată, de numai zece, aceasta a fost bogată în realizări. În cele ce urmează prezint doar o parte din ele.

În Căciulata și la Cozia au fost construite complexe balneare.

În ziua de 29 decembrie 1971 a fost inaugurat Hotelul Vâlcea cu două sute patruzeci de locuri pentru cazare și bază de tratament balnear; la 12 februarie 1972 a fost inaugurat Hotelul Traian cu cinci sute de locuri pentru cazare și bază de tratament balnear.

În ziua de 7 aprilie 1972 a început construcția Complexului Balnear de la Cozia și s-a terminat în decembrie 1979. Acest complex era format din cele trei hoteluri: Căciulata, Cozia și Oltul, fiecare cu câte patru sute de locuri pentru cazare și o modernă bază de tratament. În ziua de 28 iunie 1976 au fost inaugurate Hotelul Căciulata și baza de tratament, a cărei capacitate era de patru mii cinci sute de proceduri de balneofizioterapie. În luna august 1977 a fost inaugurat Hotelul Cozia, iar în decembrie 1979 Hotelul Oltul. Lângă acesta din urmă a fost construită o piscină cu apă termală. În partea din nord a complexului a fost amenajat un teren de sport. În primăvara anului 1974 a fost construit Ștrandul Termal din Căciulata.

În deceniul acesta, prin foraje au fost descoperite noi izvoare minerale la Călimănești, Căciulata și Cozia. Menționez că în aceste zone au fost forate câte o sondă până la trei mii de m adâncime și s-a descoperit apă minerală la temp. 85-86 gr Celsius.

În acest deceniu au funcționat opt baze de tratament balnear (două la Călimănești, cinci la Căciulata și una la Cozia).

În luna aprilie 1972 au început să vină în stațiune pentru tratament balnear grupuri de turiști din Finlanda, R.F.G, Israel și alte țări. Cu alte cuvinte, Călimănești Căciulata, începând cu acest an, a intrat în circuitul balnear internațional.

La 1 aprilie 1974 a fost înființată Clinica de Balneologie din Călimănești, iar peste un an, în 1975, o secție Clinică a Institutului Național de Geriatrie din București.

În stațiunea a fost și o policlinică cu următoarele cabinete de specialitate: radiologie, stomatologie, ORL, ginecologie, dietetică și balneologie (numai vara). Au mai existat și două laboratoare de analize medicale: unul la Călimănești și altul la Căciulata. A funcționat și un serviciu de salvare dotat cu două autosanitare.

În perioada 1970-1980 în fiecare an au lucrat peste treizeci de medici. Stațiunea avea un pronunțat caracter medico-balnear.

În Căciulata au existat două sanatorii: unul pentru copii (7-14 ani) cu sechele după hepatita epidemică și altul de silicoză (primul și unicul din țară).

În anul 1975 stațiunea noastră a fost decorată cu Ordinul Muncii clasa I pentru contribuție adusă la ocrotirea sănătății publice; a fost singura stațiune balneară din țară, decorată.

În acest deceniu au mai fost realizate și alte obiective. În toamna anului 1971 a fost mutat campingul de la Cozia, în aprtea de sud a orașului la Seaca. Aici au fost construite căsuțe frumoase din lemn și un restaurat. De asemenea, a fost construit podul pentru

pietoni peste Olt, între Căciulata și Păușa.

Tot în acești ani au fost construite la Călimănești și Căciulata blocuri de locuințe, precum și clădirile Poștei și Bibliotecii la Călimănești și Cinematograful din Căciulata.

În 1972 Liceul Teoretic „Mircea cel Bătrân” a fost transformat în Liceul Economic de Tursim iar alături de acesta s-a construit Internatul pentru Elevi. La Jiblea Veche a fost construită Școala Generală cu clasele I-VIII, iar la Călimănești Grădinița pentru Copii. Comerțul a cunoscut o mare dezvoltare, au fost construite trei complexe comerciale la Călimănești, Căciulata și Jiblea Veche. La Călimănești a fost construit restaurantul, iar la Căciulata a fost construit un „mall” cinematografic.

În perioada 1977-1981 au fost construite în localitatea noastră două hidrocentrale: la Călimănești, cu puterea instalată de 38 MW și la Turnu cu putere instalată de 70 MW.

La toate aceste frumoase realizări și-au adus contribuția instituțiile și întreprinderile orașului nostru, oamenii competenți și onești. Au fost ajutați în realizarea marilor obiective de organele centrale (ministere) și județene (direcțiile de specialitate). Considerăm că în această lucrare, de specialitate, să prezentăm aceste instituții și întreprinderi împreună cu conducătorii lor, care și-au adus contribuția la cele de mai sus prezentate.

1.Comitetul orașenesc P.C.R., secretar Vasile Dumitrescu, secretar adjunct cu propaganda Andrei Chițoiu.

2.Consiliul Popular al Orașului Călimănești, președinte Vasile Dumitrescu, vicepreședinte Vasile Chiroiu. Pe vremea aceea funcțiile de conducere politică și administrativă erau exercitate de o singură persoană.

3.Complexul Balnear Călimănești, director Constantin Predescu, dr. medical Gheorghe Mămularu, director comercial Boris Hirni.

4.Complexul UGSR Căciulata, director Nicolae Ghigiu.

5.Clinica de Balneologie din Călimănești, medic șef conf. univ. dr. Stelian Dumitrescu.

6.Dispecceratul Medical, medic șef Sabina Cuprian.

7.Liceul Economic de Turism, director prof. Mihai Ciobanu.

8.Școala Generală din Călimănești, director prof. Constantin Piele.

9.Școala Generală cu clasele I-VIII din Jiblea, director prof. Aurel Baidan.

10.Casa de Cultură, director Dumitru Baniță.

11. iblioteca Orașenească, bibliotecar șef Florica Driva.

12.Librăria, librar șef Nicolae Ceaușescu.

13.Poșta, dirigintă Nicolae Chirea.

14.Intreprinderea Forestieră, director ing. Nicolae Sandu.

15.Unitatea Mecanizată de Transporturi Forestiere (UMTF) Jiblea, director Vasile Spetie.

16.Ocolul Silvic Jiblea, director ing. Teodor Teofilescu.

17.Intreprindere Comercială Mixtă, director Ion Stoica.

18.Intreprinderea de Gospodărie Orașenească, director Ion Popescu.

19.Cooperativa Agricolă de Producție Jiblea-Călimănești, președinte Gheorghe Iepure.

Având în vedere frumoasele realizări din acești ani, apreciem că deceniul 1970-1980 este apogeul dezvoltării orașului nostru.

SORIN GRECU ȘI TRATATUL SĂU DE TRAUMATOLOGIE

Constantin ZĂRNESCU

Poet important și om de televiziune, după 1989 (reporter de teren), Sorin Grecu a publicat un ciclu de poezii, la 17 ani, în 1979, pe o pagină întreagă, în revista „TRIBUNA”, intrând în acea serie mitică a unor debutanți, deveniți legendari, de la Marin Sorescu și Nichita Stănescu, la Ion Mircea, Ion Mureșan ș.a. A fost, în studenție (și) redactor-ucenic, la „Echinox”, integrat în gruparea „optzeciștilor”; însă, a debutat, în volum, într-o „zodie rea”, volum „colectiv”, în 1984, intitulat ALPHA '84, la Ed. „Dacia”, într-o teribilă criză politică și culturală. „Veacul înaintează”, însă, cum îi plăcea criticului – redactor-șef ION POP, să spună, citându-l pe Grigore Alexandrescu, la încheierea ședințelor echinoxiste de cenaclu și a „totul explodată”, cu o sângeroasă Revoluție, mai numită (și) „Revoltă a Tineretului”, desigur tot „optzecist”, în Decembrie 1989.

Sorin Grecu a publicat, intens, nu numai în cultura scrisă, ci și „pe undele audio-vizualului”, a recuperat „întârzierile mizeriei” și a debutat în volum, la editura unui alt „optzecist”, Călin Vlasie – „Paralela 45”; cartea sa avea un titlu oximoronic: PUDRIERA CU APĂ (1999, Pitești), lansat (și) la Cluj-Napoca, pe o locomotivă veche, la Muzeul C.F.R., oferind autografe unui public tânăr, neconvențional, acolo, pe scările în falduri, de metal, ruginit și afumat de vreme, ale „metalice Doamne”. Un ciclu, din această carte, a fost tradus, la Copenhaga, în 2000, în antologia: VISĂTORI PRIN ORAȘUL SURĂSULUI (Ed. Eksperiment-Arkus).

În anul 2005, poetul SORIN GRECU a fost antologat și într-un volum monumental: POEZII GRUPĂRII ECHINOX (cu o Prefață a criticului Ion Pop), editat la „Dacia”; dar și într-o altă antologie, tipărită în limba spaniolă, „SILVAE CONTINENTIS” (21 de poeți transilvăneni – Ed. „Accent”, Madrid, 2005).

O activitate scriitoricească și gazetărească, neașteptat de susținută, aproape cotidiană, interferă, în cazul lui Sorin Grecu poezia cu reportajul, devenind redactor (asociat) al unor reviste de cultură scrisă, postdecembriste; dar și reporter de teren (salarat) de televiziune (în speță al foarte cunoscutului PROTV). I-au ieșit, în deceniul acesta, mai multe volume de reportaje fierbinți – „pâinea caldă” a presei: VIAȚA LUCREAZĂ CU ALTE DATE (2009), REPORTAJELE MELE (2010), la Ed. „Eikon”, Cluj-Napoca; precum și volumele de creație poetică: MISERIAS (2012); VIAȚĂ AMÂNATĂ (O PLIMBARE PRIN INFERN), Ed. Grinta, 2014.

Volumul actual: MIC TRATAT DE TRAUMATOLOGIE (2015), reprezintă „profețiile împlinite”, din acea zodie „rea”, epoca „optzecistă” și, acum... „nouăzecistă” („milenaristă”, cum mai este numită de critici), a unei tranziții infinite: Trei „degradări”, „confuzii” și „persuasiuni” – păcate împotriva spiritului surprinde poetul nostru: „slușirea” limbajului politic (public), și al poeziei (dintotdeauna – lirica de dragoste); apoi al limbajului popular – devenit agresiv, gregar, copleșit de agramatisme; și aproape „analfabet”.

Doctrinarii, liderii politici, dacă ei mai există, au ajuns să fie numiți, în popor, „ăștia” sau „ăia”, deveniți... anonimizati, neînsemnați, biete „animale-politice”. „Suflet cumplit./ Trăind din mărunțișuri;/ Mostre,/ Pe care ți le-au lăsat,/ ĂȘTIA!.../ Creștere negativă/ Pe toate liniile!/ Ăștia,/ care încearcă să-ți arate/ Cât ești de prost./ Iar tu, le arăți ăloră cât sunt de ticăloși!/ Joc ce se scurge la nesfârșit/ Ca o umoare./ Încât loviturile se anihilează, reciproc, într-o zi./ Când ai să sucombi. (...) Mat în trei mutări,/ Capcană a repetenților/ La capitolul Sfințenie...” (Din Pitonul lui Cher).

Austeritate: „miseria” – frustrarea, cumplitenia, disperarea – sunt sentimentele „ultime” ale vizionarului nostru. Cum s-a dezagregat și pulverizat, în expresie, suferința? Mai este utilizabilă „cruzimea” ironiei poetice? „Ciotul/ Piciorul tău tăiat./ Ieșit, involuntar/ Peste pătură/ Aduce cu creștetul acelei Domnișoare Pogany! (...) Cancerul tău – de colon al Infinitului!...” (Din Mic manual de trautatologie).

Drama cea mai adâncă este „perversiunea” spiritului și prăbușirea în deriziune și vulgaritate a oricărei credințe!... „Toate se vor topi/ Pe buzele Zeului/ Atins de spleen/ direct în splină./ Animale bolnave/ Dimprejur./ Zei păgâni!/ Punând mână de la mână/ Să-ți traverseze/

Destinul!.../ Iar tu?/ Cauți proceduri/ De ieșire din decor (...). Te-ai deconspirat!/ Nu mai ai nici o șansă/ Să joci vreun rol./ Cât de mic/ În viitoarea Revoluție!/ Fiindcă eroii sunt planificați/ Încă din leagăn” (Din Derivă).

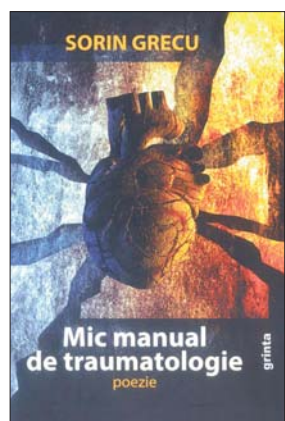
Vorbirea e cea care nu (ne) mai spune nimic; iar cuvintele „goale” se transformă în tot atâtea păcate – înaintea spiritului. „Duplicități”, „rătăcirii”, „ambiguități” – eludează „secretul” bunului Dumnezeu. În poemul Albu ca zăpada, întrezărim, „vizualizăm”, culme a ironiei și cruzimii poetice – masculinizarea absurdă: Roșia Montana – ALBA – devine Roșu Montan, în care: „Pierdută-i partida/ nu mai ai altceva de făcut/ trebuie să cam pleci/ părăsindu-i pe piticii aroganți și reci/ care – după ce au vândut filonul (la unguri?)/ își aruncă năvoadele în ape turburi// târziu de tot/ când nu le-a mai rămas de sărbătorit/ decât foamea generală/ ei exersează cu sârg datul cu flit/ pun în scenă spectacole de gală// poate că și împotriva lor/ va începe, cândva, urmărirea anală” (Din Albu ca zăpada).

Regele a murit – Trăiască Regele! Poezia nu mai reprezintă nimic, a murit – Trăiască Poezia!... Totul e „banal și anal”, răsucit și tocit, cețos și sluiț, austeritate (pe față, ori camuflată) – adică „miserias”. Iată spovedania poetului, la o nuntă, desigur nu cea de la Cana Galileii: „Te-a pus dracu’./ și la nunta unor prieteni/ aflat sub efectul/ celui mai recent volum/ pe care-l citiseși/ să le vorbești unor inși/ despre beneficiile poeziei/ despre rolul/ și virtuțile sale luminătoare./ în destinul unui neam./ Necunoscuții/ te-au tot lăsat/ minute în șir/ te ascultau, politicoși/ însă păreau ușor stânjeniți/ de gulerele scrobite/ care-i strângeau asemenea unui ștreang/ și erau cuprinși de o vizibilă emoție/ ai crezut până la urmă/ că i-ai convins (...)/ la un moment dat/ cel vizavi de tine/ ți-a curmat brutal elanul/ din cauză că fraza lui/ aștepta de ani să țâșnească/ la o lumină ceva mai adevărată/ după ce fusese/ stocată în incubatoare/ a avut darul/ să te reducă la crunta unitate:// «până și Eminescu/ a publicat în timpul vieții/ doar o singură poezie/ și i-a fost de ajuns»” (Din Reducere la unitate).

Este, oare, „recuperarea”, restaurarea, reconstrucția și purificarea spiritului, se întreabă vizionarul nostru, o taină? „Ne mai salvează și mântuie iubirea? Cuvântul?... POEZIA?... / Căci nimeni nu (mai) poate juca/ La două capete/ Cu Dumnezeu! (...).” „Vei rămâne, pe tărâmul/ Micilor certitudini/ Ciugulind fărâmiturile pentru vrâbii/ Aruncate de gestionarii zilei/ Aflată mereu în descreștere./ Nu o să ajungi niciodată un sfânt./ E, ca și cum, proaspăt ieșit/ Dintr-un cadru metalic/ Ți-ar ieși, și ție./ figura aceea/ Cu mersul pe ape”.

Ciclul Epifanii (I-IV) structurează partea cea mai dramatică din Micul tratat de traumatologie. „Când ai pierdut totul./ Poți renunța, deja, și la zorzoane./ În spațiul vital al singurătății tale/ E o vestă de salvare/ Pierdută în Ocean./ Ți-a rămas calmul/ Și detașarea – olimpiene./ În schimb, seara/ Te dai grande./ Pornind de la zero/ Repede, poți să-i depășești/ Pe cei ce zâmbesc./ spre minus infinit!/ Nimeni nu poate să-l învingă pe Diavol./ Dar măcar să încerce/ Să se lupte cu el” (Din Epifanie II).

A cui rămâne vina că poezia s-a pricopsit cu „goluri”, „afonie”, „sinapse”, „hăuri”, „fragilități”, „capcane – et caetera?!” Nici chiar „Eternul feminin nu mai are vreo legătură cu POEZIA?”... „Ar fi mai potrivită/ Pentru tine./ o imagine, doar/ Cu un peisaj de toamnă/ Sau rima sa perfectă, în versuri – Doamnă!/ Decât apologia/ Făcută cărnii!” (Din Epifanie V). Ratând, izbindu-se mereu de „un zid”, în setea lui de „a schimba Lumea”, vizionarul poet conchide: „Jocurile par făcute/ Totul e măsluit./ Doar poezia te-ar mai putea salva!...” (Din În haită. Cântecele).

Cum limbajul poetic este continuu amenințat, supus „artei decapitării”, între „ăștia și ăia”, ni se sugerează, continuu, ca docili „cititori” și „ascultători”, să învățăm, de profundis, acel mic tratat de trautamologie!...

Oricum – „Lumea trebuie să meargă, mai departe!/ Cu orice preț/ (...) Ai grijă/ Să-i urci pe un pedestal/ Peăștia!.../ Pedestal nemaivăzut și nemaîntâlnit/ Altminteri/ Te ia și pe tine/ Mama dracului!” (Din Viziune naivă asupra Apocalipsei).

Sorin Grecu este un creator îndrăzneț, neconvențional și postmodern. Între curentul „echinoxist” (optzecist) și astăzi „milenerist”, poezia sa rămâne valoroasă și tranșant originală. Alimentată, după 1989, de obsesia pentru reportajul (poetic), gen cu adevărat revoluționar, în literatura secolului trecut; apoi, de melanjul dintre cuvânt și imagine, dintre cultura scrisă și cea audio-vizuală, talentul său a produs un scriitor complex.

ARHIVELE STATULUI, VÂLCENE, ȘI „MICA UNIRE”

Mihai Sporiș, moderatorul simpozionului de la Arhivele Statului Vâlcea, din 20 ianuarie 2016, organizat pe tema Unirii de la 1859 de către Arhive, Forumul Cultural și Asociația Seniorilor ne-a trimis la redacție un material intitulat „Punct de vedere” pe care datorită spiritului de „forum”, emanant, îl vom publica în primul număr pe acest an al suplimentului „Forum vâlcean”. Reamintim cititorilor că acest supliment a fost lansat anul trecut în semn de protest față dispariția din rea voință a revistei „Forum 11”! Acum, la aniversarea a cinsprezece ani de la întemeierea Forumului Cultural, se dau toți de ceasul morții să caute șirul de reviste „Forum 5, 6, 7, 8, 9, 10” (anii de existență ai Forumului) pentru oglindirea în date reale ale FCR, căci „Forum V”, deși revistă a sa, numai oglindirea lui nu a făcut. „Forum 11” nu a mai apărut datorită celor care conduc Forumul acum...Revenind la comunicarea valorosului om de cultură Mihai Sporiș trebuie să spunem că este un material de calitate realizat în urma acestei reușite, a simpozionului de la Arhivele Statului Vâlcea dedicat „Miciei Uniri”. Redăm mai jos un fragment din materialul „Punct de vedere”...

„În legătură cu... alogenii, cu străinii, vrem să ne minunăm cu mulții patrioți, care au iubit țara și s-au dăruit total. Pe Cantacuzinii, în sensul rasei pure românești, să-i excludem cumva din istorie? -cum au făcut comuniștii cu mulți incozi, români neaoși chiar, excluzându-i de pe pomelnicele celor merituosi? Dar pe următorii unde să-i încadrăm? Va asigur că îi luăm la întâmplare! A. Ivireanul, Anton Pann, Hasdeu, Rosetti, Davila, Murnu, Eftimiu, Mocioni, Brădiceanu, Gojdu, Caragiale ... Ar trebui tăiați de la drepturi, pentru înrudiri cu străinele: Vlaicu Vodă, Mircea cel Bătrân, Ștefan cel Mare, Matei Corvin, Vasile Lupu, ba chiar Constantin Brâncoveanu și Alexandru Ioan Cuza (dinspre greci... venind, ca întreaga elită boierească înrudită cu pământeni!). Îmi mai vine în minte frumoasa tătăroaică adusă să-i fie soață, de căpitanul horezean Maldăr. Gândind în trailul aproape milenar (cam cât dau unii ... formării poporului și limbii române!) oricum vreo 850 de ani, al saxonilor în *universitățile săsești* ale Transilvaniei, stau și mă întreb dacă *sașiiăștia* au motive să iubească țara asta? S-a spus acolo că *toate relele* ne vin de la *străini*, între care cei mai aleși dintre aleși, prin *Institutul Wiesel*, apoi, *oculitele mondiale*, marile nedreptăți istorice. Comentăm însă un lucru, pe care ni-l asumăm ca organizare, fiind desemnat moderator. Ne-am lăsat păcăliți de buna credință și i-am lăsat pe ultimii doi vorbitori, să intervină, credeam, cu o scurtă alocuțiune de 2-3

minute. Au profitat de intrarea pe ușa din dos, n-au mai respectat ideea de alocuțiune și și-au lansat discursurile ca antidot de anulare aproape la tot ce s-a spus, după intervențiile bine prezentate și muncite de cei din program. Au încercat să impună alte concluzii decât cele pentru care se organizase manifestarea, ca detonarea unei explozii, pe neașteptate. Cum să poți accepta într-un moment de cinstire al izbânzii neamului tău afirmații gen: „românii sunt un popor de imbecili” (sentință aproape disputată de cei doi!); istoria ne-ar fi făcut cadou un eveniment nemeritat; starea de fapt, pro-europeană și euro-atlantică este una de aservire nefericită; că plătim biruri la UE mai mult decât fondurile care se întorc pentru dezvoltare economico-socială; că poziționarea între Est și Vest este o greșală; că legiferarea în parlament este obedientă intereselor străine etc. Mesajul nu avea nicio legătură cu tema simpozionului nostru, ba avea chiar efectul detonării unei bombe înaintea unor concluzii pe care trebuia să le tragem. A trebuit să punem cumva la punct ieșirea dintr-o bunăcuviință, dar aici ne asumăm public eroarea de credulitate în fața unor persoane pe care le credeam de onoare. Nu le voi pomeni numele pentru că acestea exprimă partea frumoasă a omenescului. Le voi mulțumi aici tuturor participanților care și-au găsit timpul să pregătească expunerile și să cinstească cum se cuvine un eveniment din istoria mult pătimitei noastre patrii, România, cu zilele ei frumoase, dar și cu toate nefericirile și neîmplinirile ei. Țara și neamul le iubești, necondiționat și fără resentimente!” (Mihai Sporiș, fragment din articolul „Punct de vedere” care apare în numărul patru al suplimentului Culturii vâlcene, „Forum vâlcean”)

Întâlnirea, simpozionul, care a avut loc în holul inspirat alcătuit din instituția mai sus amintită a fost una de succes, încercându-se să se spargă tiparele obișnuite. Prin programul impus, moderatorul trebuia să respecte timpul de desfășurare, de o oră și treizeci de minute, dar trei intervenții neplanificate, dar obligatoriu să fi fost prevăzute la...Discuții, au prelungit întâlnirea la două ore, fără agapă. Au fost totuși opt vorbitori înscriși, așa că depășirea cu treizeci de minute nu a fost un capăt de țară. Să spunem din start: a fost o întâlnire foarte reușită, care, pe lângă comunicările tradiționale (Doina Glăvan-directoarea Arhivelor, Ilie Gorjan-Forumul Cultural, Dragoș Teodorescu și Dumitru Garoafă-Arhive) a fost gazda unor comunicări atipice înscrise în program (Cătălin Săulescu - „cred că a început al doilea război al Crimeii”, Ionuț Dumitrescu-și-a prezentat în câteva minute lucrarea și ne-a promis că

UN OLTEAN ÎN ANTARCTICA

Andrușă R. VĂTUIU

Încă din prima lună a anului 2016, profesorul universitar Florentin Smarandache ne surprinde cu o nouă apariție editorială „La capătul pământului: Expediție în Antarctica”. Este vorba despre un fotovideo reportaj instantaneu creionat de autorul Florentin Smarandache, în timpul călătoriei pe care a făcut-o pe continentul alb, Antarctica, care este după cum spunea dr. Ricardo Capdevilla „pământul tuturor și al nimănui”.

Chiar din primele pagini, îl descoperim pe olteanul din Bălcești Vâlcei, prins de febra pregătirilor pentru călătoria vieții sale.

În data de 14.12.2015 autorul consemnează: „Astă vară m-antrenam pentru tropice, să rezist la soare. Acum mă antrenez pentru antarctice, numai să rezist la frig. Mărsăluiesc prin viscolul de la canionul Rehoboth.”

În stilul obișnuit al autorului, reportajul este realizat prin expuneri secvențiale, concis explicate și bine ordonate. Experiența de la catedră l-a ajutat să puncteze momentele esențiale ale călătoriei și în același timp să ofere informații bogate despre meleagurile vizitate, informații completate cu fotografii și materiale video, care pot fi vizionate prin intermediul internetului.

Maniera expunerii și imaginile impresionante surprinse în Antarctica, te fac să vibrezi în rezonanță cu omul de știință Florentin Smarandache în călătoria sa de la „capătul Pământului”. Senzația pe care o trăiești, este aceea că te afli alături de autor în marea aventură. Simți cu toți porii, emoțiile acestei călătorii iar curiozitatea te împinge să urmărești cu mult interes întreaga expunere. Pornind de la pregătirea expediției, când autorul s-a aprovizionat cu echipamentul specific, cele două aparate de fotografiat Nikon sau binoclul Bushnell și până la întoarcerea din călătorie, textul pe alocuri migălos, îți dezvăluie amănunte care întregesc imaginea virtuală ce îți se imprimă în memorie.

Pregătirea psihică este foarte importantă. Autorul explică: „În astfel de expediții cu climat aspru, contează să ai o atitudine flexibilă. Să te pregătești psihic și fizic. Ca o armată ce, plecând la luptă, e pe jumătate înfrântă dacă gândește negativ. Vremea aspră și, mai ales, întunericul prelungit îți provoacă depresii... Timpul este impredecibil. Așadar, trebuie să fii Nică Fără Frică!”

Sub o fotografie ce ne arată o imagine înghețată din Antarctica, autorul notează: „Mediul antarctic este cel mai impredecibil, neospitalier și cel mai riscant de pe glob. Trebuie să ne ajutăm noi înșine (prin pregătire psihică, fizică și prin echipament adecvat)”.

Aventura a început în data de 16.12.2015, când autorul s-a îmbarcat pe avion în aeroportul Sky Harbor din Albuquerque. După 22 de ore și 34 de minute de zbor pe ruta Albuquerque-Atlanta-Buenos Aires a ajuns în orașul Ushuaia (Argentina), considerat cel mai sudic oraș de pe glob. Până la îmbarcarea pe vapor, autorul ne plimbă prin orașul de numai 60.000 locuitori dezvăluindu-ne istoria locului și călătoriile temerarilor care de-a lungul timpului au pornit spre Antarctica. În expoziția antarctică din Ushuaia, o placă comemorativă ne amintește de exploratorul român Emil Racoviță (1868-1947), considerat fondatorul biospeologiei.

Vizitează orașul, înregistrează date istorice, geografice, sociale, etnografice, etc. Întâlnește și trei români Viorel, Costi și Andrei, vaporenii din Tulcea și Constanța, care navighează în zonă.

În data de 19.12.2015 se îmbarcă pe vaporul olandez „Plancius” unde are o nouă sur-

priză: „Ofițerul 2 din echipaj este român, Matei Mocanu, iar inginer-șef de expediție este tot un român, Sebastian Alexandru.” 117 turiști și 46 membri ai echipajului au pornit spre aventura antarctică.

Prima încercare a constat în adaptarea la mersul legănat. „Vasul se leagănă de mergi ca omul beat prin cabină sau pe punte”, ne povestește autorul. În fiecare dimineață trebuie să înghită o pastilă.

Turiștii primesc informații despre continentul alb. „Antarctica este mai rece și mai neprimitoare decât zona Arctică (Polul Nord). În prezent, Antarctica nu aparține niciunei țări, dar stațiuni științifice pot rămâne, conform Tratatului Antarctic”.

Autorul își completează jurnalul pe zile, cu aceeași meticulozitate. Materialul abundă cu date istorice, geografice, date despre fauna zonei, etc. Aflăm totodată cum se desfășoară viața pe vapor și care sunt practicile marinărești.

Ziua a treia conține informații despre Pasajul Drake. Așa aflăm că în Antarctica trăiesc șase specii de focă, 120 specii de pești și o mulțime de colonii de pinguini.

În ziua a patra există în program Insula Danko, Insula Cuverville, Golful Leith. Autorul notează: „A nins. Prin hublou zăresc munții înzăpeziți și în mare ghețari... un adevărat paradis alb.” Pe Insula Danko, coboară pe pământ și învață să meargă cu tălpi (snow shoes), care se iau peste bocanci să nu se afunde în zăpadă.

În ziua a cincea au în program vizitarea Stației Brown, Golful Skontrop și Insula Folositoare. Autorul notează: „Imagini... de pe altă planetă. Ca-n filmele science-fiction. Cerul este cenușiu. Pământul e alb de zăpadă. Apa e neagră...”

Ziua a șasea o petrec vizitând Insula Petermann, Portul Lockroy și Punctul Jouglă. Aflăm că în Antarctica, răsăritul complet al soarelui durează câteva zile în jur de 21 septembrie, iar apusul complet al soarelui durând tot câteva zile în jur de 21 martie.

Autorul ca și ceilalți turiști se confruntă cu un paradox. Deși este frig afară, din cauza distrugerii stratului de ozon, ultravioletele scapă nefiltrate. „M-am ars pe față... sunt roșu ca un (d)rac !” notează hazliu, autorul.

O cină specială în ajunul Crăciunului, 24.12.2015 și vinul servit îi înveselește pe toți.

Ziua a șaptea, 25.12.2015- Insula Decepției și Insula Jumătate de Lună. Din partea căpitanului și a echipajului primesc un cadou: o ciocolată și o căciuliță roșie.

În ziua a opta, se studiază fauna antarctică. Aflăm că există 50-59 de specii de albatros și sunt expuse date despre viața lor. Nu lipsesc informațiile despre balenele care migrează spre apele reci antarctice pentru hrană.

În ziua a noua, ne apropiem de finalul aventurii antarctice. Autorul își ia bun rămas de la continentul alb și află că numai oamenii de știință și personalul ajutător sunt lăsați să locuiască în Antarctica.

Expediția se încheie cu un pahar de șampanie oferit de căpitanul navei, rusul Alexey Nazarov.

Ziua a zecea a însemnat debarcarea în Ushuaia. După o zi și o noapte, autorul ajunge acasă, în Gallup, mulțumit de aventura pe care a trăit-o în Antarctica.

Cartea pe care Florentin Smarandache ne-a oferit-o este extrem de interesantă și instructivă. O recomand tuturor cititorilor. Este o experiență în care ne îmbogățim mintea cu informații, pe care alții le-au strâns cu eforturi și sacrificii. Avantajul nostru al cititorilor, este că descoperim vitregia celui mai dur mediu antarctic, stând tolăniți într-un fotoliu, în papuci și halat, în fața șemineului, în care trosnește focul, iar la căldura blândă ce radiază spre noi, descoperim Antarctica, acest ținut îndepărtat.

ne-o va da spre publicare, Adrian Luca- “trebuie judecat în alt context, timpul”; Tiberiu Aniniș-medalii cu tematica discutată, din colecția Muzeului Județean) și neînscrise în program (Ion Măldărescu și Marian Pătrașcu). Iată, însă, și programul cu lucrările comunicate și pe care le așteptăm la redacție... Mihai Sporiș: „Nevoia de unitate pentru existență și continuitate”; Adrian Luca: „Unirea între proiect și realitate”; Ilie Gorjan: „Prima Constituție a României adoptată în timpul domniei lui Al. Ioan Cuza”; Cătălin Săulescu: „Unire și despărțire în destinul istoric al Basarabiei și Bucovinei de Nord”; Ionuț Dumitrescu: „Procesul modernizării României în timpul lui Al. Ioan Cuza și Carol I”; Dragoș Silviu Teodorescu: „Pregătirea Micii Uniri-ecouri în Vâlcea”; Tiberiu Aniniș: „Personalități memorabile ale Unirii Principatelor Române în colecția de medalii ale muzeului vâlcean”; Dumitru Garoafă: „31 ianuarie 1918-comemorarea a 500 de ani de la trecerea în eternitate a domnitorului Mircea cel Bătrân”. De observat, și de atras atenția clevetitorilor, că, moderatorul a trebuit să-și strecoare comunicarea proprie printre oratorii de bază... Felicitări Arhivelor și participanților pentru reușita acestei manifestări!

SĂ CINSTIM
„MICA UNIRE”!

Paulian BUICESCU

Tot ce lăsat-A Creatorul, să fie sub al Său Soare
A fost mic la începuturi dar în timp ajuns-a mare
La fel marea Dacie (prin secole împărțită)
După multe încercări, de buni români fu reunită!

Mai întâi Mihai: Moldova, cu Muntenia și-Ardealu'
Apoi Principatele, de Cuza și Kogălniceanu!
Moldovenii și muntenii, frați de-o limbă și de-o fire,
Votară același Domn: Cuza și, "Mica Unire!"

Care fost-a temelia durabilă și eternă
Pentru România Mare Creștină dar și modernă!
Să nu uităm nici "talpa" Țării (cu mii-de-mii de Ion Roată)
Care au făcut Unirea, cu Cărturarii laolaltă!

Dar nici pe-Alecsandri cu "Hora..." un'să dăm mână
cu mână
Cu-aceeași inimă din DOMNUL! (și-același grai-limba
română!)

Să ne-amintim "Mica Unire!" (trăind-o sincer fiecare)
Că fără ea nu ar fi fost, nicipând o Românie Mare!

Dar ca evocarea noastră, Să fie Binecuvântată,
S-o apărăm măcar de-acuma, când încă nu-i total furată...
Hai să cântăm "Hora Unirii !" (nu că "dă bine" și-i fru
mos),

Ci că trăim pur, românește și apărați doar de CHRISTOS !

(Publicat în Confluente, ediția nr. 1847 din 21.01.16)

PERLE ALBE

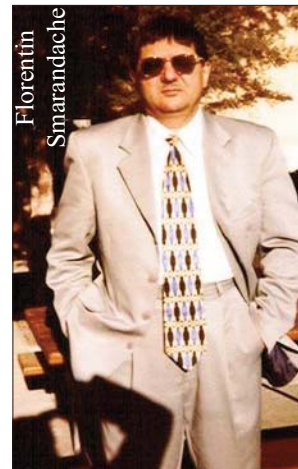
Marinela CAPȘA

În amurg,
umbra gândului
se așază,
timid,
pe umerii erodați
ai plânsului furios
de neputincios.
Obrajii arși de
lacrimi revoltate,
șocate,
cu pumnii ridicați spre
cer,
devin Coloană Infinită,
țipăt sfâșietor,
rugă și amenințare,

blestem și iertare
pentru ucigașii
știuți și neștiuți
ai nevinovaților tineri
arși
pe rugul
bucuriei de a trăi,
în sunet de chitară.
În noaptea flăcărilor
împăratului Nero,
în lumina tremurândă
a stelelor căzătoare,
sânge amestecat
cu scrum și piele topită
spală betonul,
mirosind a

acid cianhidric
și a trădare de neam.

La orizont,
un porumbel alb
își flutură aripile,
ducând în Paradis
sufletele chinuite,
trecute prin Purgatoriul
lui Dante.
Doamne,
iartă și odihnește TU
perlele albe
ale tinereții noastre
și așază-le pios
în scoica infinitului
tău!

CRESCUTE FLORILE PIETREI PE PATUL DIN URMĂ

Adina DUMITRESCU

Lui Vasile Voiculescu

motto:

Cum se mlădie versul grumazului, răsare un istm de frumusețe, să lege-n armonii nemuritoare strofă a pieptului, din care ies brațe-ngemănate ca două melodii: și-un orizont de slavă în tine-nchizi și iei cu glorioase coapse sonetul când închei

Ultimele sonete închipuite ale lui Shakespeare în traducere imaginară de Vasile VOICULESCU

Pe sub degete-ți trec coperte de carte, degete-acoperi pe titluri mai noi sau mai vechi, degete și se lipesc de altele într-o veșnicie necăutată, cu degete-apuci, cu ele lipești fără să le cureți niciodată, degete-ți strângi de pe dealuri și bălți, degete-ți plimbi peste ierburi și flori, peste solzi de reptilă, peste grumaz cald de câine, peste răni de pământ sau de om sau de iluzie șubrezită, cu degete strângi și lipești, prin degete vezi și cu degete simți și din strânsoarea de degete faci un întreg din întreg Univers. Și te faci flaut. Lași instrumentul să cânte singur și retrasă în fosa din tine, fără spectatori, începi să dansezi printr-o fibră ascunsă, dansul gemut al durerilor nemărturisite, dansul sfârșitului vieții prelungit într-al veșniciei, fără pauze, fără adausuri de volum, fără murmur de șoapte și fără-ndurări. Rar, foarte rar, Universu-ți trimite particula atât de simplă, atât de modestă a adevărului în forma lui cea mai pură. Avem noi oamenii rar capacitatea de a simți integralitatea. Suntem noi, oamenii, strânși în grupări cu ecusonul la ascundere sau vedere și obișnuit, ne încredem în el. Suntem răi suntem buni, suntem hoți suntem cinstiți, suntem simțitori suntem

indiferenți. Raportându-ne la animale, suntem ca și ele. Suntem de folos suntem de neglijat, suntem de companie suntem de temut, suntem, etc. Biotopul ține și nu ține cu noi, poate fi și nu poate fi transformat, rodul pământului e la dispoziția noastră. Facem cu el cât putem. Și ne petrecem viața într-o plăjă mai mare sau mai mică de senzații și fapte, în cadrul unei deschideri de șubler devenită valoare STAS. Trecând în neființă, unii rămân pe pământ pentru veșnicie, lucru rar întâmplat, unii persistă o perioadă în amintire sau diplomă sau inimă, după care, se așterne uitarea. Dar peste unii, nu! Unii nu se uită, cu toate că au trecut și ei prin toate fazele lumii sau lunii, poate prin toate fazele soarelui, prin toate stările, necazurile, experiențele, cercetările. Aceștia au plâns cu scepticii, au trăit în real și în ireal, și-au tras toate sevele din strămoși, din contemporani, au râs și au plâns în toate regnurile, dar mai ales au unit tot ceea ce-i viu cu ceea ce-i mort, și-au legat vasele de sânge cu mugurii și roadele pământului, cu curgerea izvorului sau adâncul lacului, cu piatra și aurul argonauților din locuri diferite, cu luna și soarele, creând legătura, înscriindu-se într-o universalitate, al cărei centru dual inimă-cap a ținut brațele deschise primirii. Vino iubire curată, sfântă icoană și stai alături de cel care înmugurește în mine năvalnic, senzual și nu voi greși față de Dumnezeu, parcă ar spune Vasile Voiculescu. Vino descântec și vrajă să mi te alături, să-mi faci drum de ieșire preaplinului! Vino Junona, căte de companie cu puii lăsați acasă și lasă-ți sfârșul între buzele mele, nu te teme, voi bea și mă voi întrema, ține-ți câinii aproape și ne vom salva unii pe alții de la îngheț! Plimbă-te lostriță, cea mai frumoasă dintre salmonelide, unduiește-te în aval, fugi înapoi în amonte, nu te teme nici de ochiul pescarului, nici de inima sa într-o contemplare fără sfârșit, suntem ambii în viață și la fel de frumoși, n-ai dreptul să te lași petrecută cu ochii și inima? N-ai dreptul să năzărești iubitelui frumoasa care sentinde la soare? Pot pentru tine să mă transform într-un pește dipnoi, azi să mă soresc respirând și mâine să respir

înotând! Grănicerilor prinși de furtună, aduceți-vă aminte de cârdul, de săgeata cocorilor! Legați-vă precum aceștia, să treacă valurile vifoniței pe lângă voi! Nu vă pierdeți sufletul ce-ncepe să se despartă de trup, nu părăsiți fără luptă această viață, chiar de-mbrățișați învățătura celor mai slabi decât voi, învățătura păsărilor călătoare! Numai nu-ți uita îndatorirea față de patrie și acest popor, du-te, caută armele-ngropate sub nămeți, Costache Negrea, ia-l și pe caporalul Ilie Țintoi, chiar dacă în căutarea supraomenească vă veți pierde viețile! Numai așa se nasc și renasc eroii!

Și văd cum se schimbă dansuri între ele și aud din fosa mea ascunsă partituri și muzici neauzite și neînvățate, și aud urletul lupilor struniți de privirea pricoliciului ce s-a arătat din dezbrăcarea pânzei subțiri ce i-a acoperit interiorul și exteriorul celui asemănător luparului. Și aud cântecul interior al omului vânător, al primordialului, scârțâitul silexului pe peretele primei peșteri devenită operă de artă, în fața privirii umede, fără apărare, a căprioarei. Și aud suviță de cântec plecat de lângă troița unde fusese ucis omul cu privirea de haiduc, aud cum străbate aceasta timpurile, apărând în cântec peste atâtea generații ca semn de reîncarnare, de empatie transcendentă, ca o premoniție. Vechi melodii se combină cu melodiile apelor Bistriței, ecourile lor străbat Toancele, murmurele vrăjitoarelor perie abisuri lacustre ieșind la suprafață împreunate cu șoapte de solomonari, cu cântec de iele și vaiete de suflete neostoite-n iubire. Și descultă, nepărăsind cântecele țigăncilor, ale frunzelor, florilor și apelor trecând printre pieile oilor puse capcane în calea scurgerii aurului coborât din izvoare, mă îndrept spre patul de suferință al bardului poet, medic și om, privindu-i florile de acant. Cât de mare i-a fost suferința, cât de nedrept destinul și cât de modest mi-este cântecul în fața aceluia care s-a dezvelit, și-a exprimat liber, la senectute, tot ce a trăit și simțit, scăpând la timp de autocenzura maturității, ce l-ar fi putut înghiți la o singură masă.

CONCURSUL „VÂLCEA-COLȚ DE RAI”, 2015

În a doua săptămână de la începutul anului, la Biblioteca Județeană, joi 14 ianuarie 2016, sute de copii, elevi din școlile județului Vâlcea au participat la Festivitatea de premiere a concursului „Vâlcea-colț de rai” 2015 aflat la a treia ediție. Zeci de premii s-au dat, toate, constând în cărți oferite de Biblioteca Județeană și/sau de primari voluntari (cazul primarului de la Păușești Măglași, Alexandru-Dorel Dediu, care a dat premii suplimentare copiilor din Păușești Măglași, dar și cazul primarului de la Costești, Toma Marius Peștereanu, care, la Costești, a organizat o festivitate de premiere specială prin care a oferit participanților săi, premii substanțiale, stârnind o adevărată emulație în cadrul comunei, în rândul adulților care au apreciat gestul, dar mai ales în rândul elevilor...) Au mai oferit premii Societatea Culturală „Anton Pann” la secțiunea de Artă Plastică, prin Violeta Scrociob, care a oferit câștigătorilor lucrări personale...dar și Asociația Cultul Eroilor „Regina Maria”, Filiala Vâlcea, prin președintele ei, istoricul Eugen Petrescu. A mai oferit cărți preotul Nicolae State Burluși (nelipsit la toate edițiile și acordând premii substanțiale).

Concursul, ca și la celelalte ediții, s-a desfășurat în cadrul proiectului Biblionet, dar instituit din inițiativa și priceperea omului de cultură Mihai Sporiș, președintele

Costești, premiere locală a participanților la Concursul Județean „Vâlcea Colț de Rai”

Cercului de la Râmnic „România Grădină a Maicii Domnului”.

Mihai Sporiș: - ...O pădure îmbătrânește și are nevoie de primenire. Iată de ce trebuie să ne îngrijim că viitorul stă în pepiniere. În resădirea pădurilor pe care astăzi le tăiem-vorbesc de pădurile care ne dau aerul respirației, respirației noastre fizice, astea se topesc într-un ritm amețitor... Reușim de ziua culturii, de ziua bibliotecii, să sădim pe-

aici, pe colo câte un tei, sigur, cu gândul la marele tei al geniului culturii românești, Mihai Eminescu, un tei, și el susținut cu mare, mari eforturi în Copoul ieșean... Este nevoie de această pepiniere, este nevoie să punem sămânța din care să iasă puișii pe care să-i creștem, și poimăine să recrutăm eventuale genii ale culturii noastre...Așa s-a născut acest proiect, sub generosul patronaj al Cercului de la Râmnic România Grădină a Maicii Domnului în care, trebuie să spunem aici, regăsim cu participare directă majoritatea asociațiilor așa numite ONG-uri de cultură și nu numai, de cinstire a istoriei, care au înțeles misionaria culturii, cultura înseamnă mult mai mult decât să zicem literatura beletristică, înseamnă cultură tehnică, înseamnă pictură, înseamnă arhitectură, înseamnă mișcare în noua eră a imaginii, profesionist, de a ne mișca repede așa cum rețeaua asta globală care gând cu gând se întâlnește dincolo de oceane uneori dincolo de timp... Așa ne-am gândit, și-aici este meritul BJ care are proiectul Biblionet să folosim această modalitate de a ne crește pepiniera, și în această pepiniere să putem, spuneam mai devreme, recolta în viitor roadele cele mari. Nu avem pretenții extraordinare în fața asta de creștere, dar, când pădurea va crește, mulți copaci mai mici nu vor rezista competiției, dar vor rămâne, avem această convingere, cei care să vorbească despre spațiul

vâlcean, că aici am sădit tână livadă și, poate cine știe, mâine, poimâine, evocând cumva actul întemeitor din Vâlcea, cum s-au mai gândit și alții să repete Forumul Cultural din Vâlcea și în alte părți ale României, să ne putem duce mai departe misia...Iată de ce vă mulțumesc la toți și mă gândesc că dacă acum am împlinit un fel de pătrar, iată, douăzeci și două de localități reprezintă mai

mult de 25 la sută din localitățile județului, cred într-un curs ascendent... Timpul n-a permis, acum, coordonatorului de proiect și responsabilului în teritoriu al Bibliotecii Județene să dea o anumită statistică în care să se vadă că în cele trei ediții care au cuprins întreg județul, numărul celor care au venit spre noi să împlinească pătrarul, a fost din ce în ce mai mare. Astăzi contăm pe o sută cincizeci de oameni veniți

din douăzeci și două de localități. Și eu mă alătur mulțumirii aduse primarilor căci, fără ei, cei care aigură participarea, nu am fi realizat nimic...Vouă vă mulțumesc la toți. Mulțumesc și celor care au susținut acest proiect, cei care au venit să jurizeze, să dea o mână de ajutor să putem răsplăti actul de creație al acestor vlăstare, din pepinieră, din ce în ce mai viguroase...

VÂLCENII FRAȚI BUNI CU ARDELENII, CU BASARABENII ȘI CU BUCOVINENII!

Octavian POPESCU

Ce și cât cunosc despre refugiații din Basarabia? (8)

(Urmare din Cultura vâlceană nr. 115, octombrie, 2015)

Familia Cramarencu, din care profesoara Pulheria a predat limba română în școlile vâlcene.

Familia Druță cu cei doi fii ai săi care au absolvit Liceul Alexandru Lahovari (L.A.L.) din Râmnicu Vâlcea. Ambii au urmat apoi facultăți tehnice în București (Politehnica, Industria Lemnului și Silvicultura) după care au profesat în București până la pensionare.

Familia Dubinciuc, din care unul din urmași ar fi medicul urolog Dionisie care a lucrat mulți ani în spitalul Județean Vâlcea, iar în prezent lucrează în sistemul medical privat. Pe lângă faptul că este un foarte apreciat medic urolog, are și calități de literat.

Familia Filatov. Despre această familie cunoaștem destul de puțin. Știm doar că fiul lor, Constantin, a urmat liceul din Râmnicu Vâlcea (absolvent al seriei 1953) după care a urmat apoi Facultatea de Medicină la Cluj. După absolvire s-a întors pe meleagurile vâlcene și timp îndelungat – chiar până la pensionare – a lucrat ca medic specialist, apoi medic primar și director în serviciul balnear din stațiunea Olănești (9).

Familia Frujină. Fiul acestei familii, Petre Frujină a urmat și absolvit liceul Alexandru Lahovari din Râmnicu Vâlcea în anul 1948. În liceu a fost un talentat artist amator și regizor al spectacolelor organizate de elevii. Contrar așteptărilor, nu a urmat o carieră artistică, ci una economică, după care s-a stabilit în București.

Familia Gaghel Vladimir s-a stabilit definitiv în Râmnicu Vâlcea. Calificat prin cursuri pedagogice scurte, intensive a devenit profesor și a predat limba rusă în școlile vâlcene între anii 1948-1961 (10).

Familia Gavriiliuc. Atât tatăl, Vasile, cât și fiul Iaroslav (absolvent L.A.L., seria 1949) au ocupat importante funcții economice în administrația locală din orașul Râmnicu Vâlcea (11).

Familia Griza. Ambii soți (Gheorghe și Elisabeta) au fost de profesie învățători, dar erau în pragul pensionării când au venit și s-au stabilit definitiv în comuna suburbană Goranu, pedinte de orașul Râmnicu Vâlcea.

Familia Guțu Pavel a locuit peste cinsprezece ani în Râmnicu Vâlcea și a predat matematica în L.A.L. și în alte școli vâlcene. Ulterior s-a mutat cu familia în Sibiu.

Familia Hotin venită din orașul basarabean cu același nume Hotin, a avut o fiică Elena (Nușa) care a urmat Liceul de fete din Râmnicu Vâlcea. În ultimul an de școală a făcut parte din „clasa de elevi selecționați” care a absolvit liceul cu un an înaintea restului promoției sale (seria anului 1952). A urmat apoi și studii universitare(?).

Familia Holinatti. Tatăl și fiica, Cristina, au profesat medicina în Râmnicu Vâlcea, după care s-au mutat cu toții, definitiv, în București.

Familia Huc. Atât tatăl, cât și unicul fiu al acestei familii – Marcel – au fost mult timp lucrători C.F.R. în Râmnicu Vâlcea, apoi s-au stabilit în Craiova.

Familia Iakovlev, din care a sosit inițial în anul 1944 doar unul din membri acelei repute familii și anume cel care venea din postul de capelmaiestru al Operei din Odesa; ulterior au venit și alți membri ai familiei.

Familia Loteanu. Profesorul Nicolae Loteanu s-a stabilit definitiv în Râmnicu Vâlcea și a predat limba rusă în școlile vâlcene în perioada 1946- 1969, dintre care între anii 1948 și 1969 a funcționat în L.A.L. Odată cu sosirea lui în refugiul vâlcean au venit și alți membri ai familiei printre care și nepotul său, Emil Loteanu, cel care era pe atunci un copil, dar, care, după reîntoarcerea în Basarabia (12) natală a urmat Facultatea de Cinematografie, secția regie, după care cu timpul a devenit unul din marii regizori ai cinematografului ruse. Capodopera sa, filmul „Șatra” s-a bucurat de o mare prețuire în întreaga lume, fiind recompensat pentru acest film cu mari și valoroase premii internaționale. În România este cunoscut și pentru regia filmului „Lucașfăru”, film documentar despre viața și opera literară a poetului nostru național, Mihai Eminescu.

Familia Lucin. Mama a ocupat o funcție administrativă la primăria orașului Râmnicu Vâlcea, iar fiica sa, Ludmila a urmat Liceul de fete în același oraș, apoi a urmat Academia de Studii Economice în București și a lucrat până la pensionare în Municipiul Pitești.

Familia Luscalu. Anatolie soțul și Veronica soția au profesat medicina în Râmnicu Vâlcea până la pensionare.

Familia Maidanuc. Capul familiei Ilie Maidanuc a fost profesor de limba rusă și a predat în diverse școli vâlcene, cu precizarea că între anii 1956- 1958 a predat în L.A.L. Fiica lor, Tatiana, a urmat liceul în Râmnicu Vâlcea (absolventă pro-

Vila de pe strada Mihai Bravu în care a locuit Leca Morariu

moția 1952), apoi Facultatea de Filologie, Universitatea din București, după care, prin căsătorie s-a stabilit definitiv în capitală.

Familia Marianciuc, ai căror copii - o fată și un băiat, Valdimir - au urmat liceul comercial și au ocupat funcții economice în administrația locală din Râmnicu Vâlcea (13).

Familia Maruseak. Unul din membrii acestei familii a fost medic balneolog în stațiunea Olănești. Pe lângă faptul că a fost un bun medic, a fost considerat și un talentat pictor amator.

Familia Mărceanu. Părinții au administrat restaurantul gării C.F.R. Râmnicu Vâlcea. Cei doi fii: Constantin a absolvit L.A.L. în anul 1950, iar Valentin, Liceul Comercial în seria 1952. Nu cunoaștem date despre evoluția ulterioară a membrilor acestei familii.

Familia Mihai, cu cei doi copii ai săi: Lidia care a urmat liceul de fete și Ion care a urmat Școala Medie Tehnică de Comerț în Râmnicu Vâlcea. Lidia a urmat apoi o carieră politică, iar Ion –Institutul de Cultură Fizică din București, ulterior, profesând ca profesor de educație fizică în Onești – Bacău.

Familia Moraru. S-a refugiat în Comuna Romani din

vecinătatea orașului Horezu. Familie formată din cei doi părinți, învățători-educatori și un fiu, Sebastian, care mi-a fost coleg de promoție la L.A.L. din Râmnicu Vâlcea. A absolvit liceul ca „șef de promoție”, și a făcut parte din „clasa selecționată”, motiv pentru care a absolvit liceul cu un an înaintea noastră, a celorlalți colegi care au început liceul odată cu el. A urmat apoi Facultatea de Arhitectură și a practicat profesia în București, până când o boală nemiloasă l-a răpit prematur dintre noi.

Familia Neniță. În urma refugiului cei doi părinți, învățători - și copiii lor, școlari - s-au stabilit în comuna Pesceana din județul Vâlcea. Unul dintre copii, Eugen a urmat L. A. L. în Râmnicu Vâlcea (pe care l-a absolvit în anul 1952) apoi Facultatea de Energetică din Institutul Politehnic din București, oraș în care a și profesat ca inginer șef în activitatea de cercetare și proiectare în energetică. Fiul său s-a stabilit și lucrează tot ca inginer într-o țară vest-europeană.

Familia Pande, Vasile și Elena, împreună cu fiica lor s-au stabilit în Râmnicu Vâlcea, tatăl, lucrând ca funcționar la Poștă, iar mama, casnică. Fiica lor a urmat Liceul de Fete în Râmnicu Vâlcea, apoi Facultatea de Medicină în Cluj, oraș în care s-a și stabilit definitiv.

Familia Pavel (tatăl, Grigore, și mama, Elisabeta, și cei trei copii-Octavian, Ion și Lucia). La refugiu s-au stabilit inițial pentru un an în comuna Oteșani, din județul Vâlcea, apoi pentru restul vieții în orașul Râmnicu Vâlcea. Tatăl, Grigore, ca învățător, și soția sa, Elisabeta ca educatoare la școlile din Bujoreni, apoi în orașul reședință de județ, Râmnicu Vâlcea.

Octavian, fiul cel mare a urmat cursurile Liceului Comercial (S.M.T.C.) din oraș, după care prin căsătorie s-a stabilit în stațiunea Govora - Băi, unde a lucrat ca funcționar economic până la pensionare. Celălalt fiu, Ion, coleg cu mine de promoție la L.A.L., dar din „clasa selecționată”, cu elevi dotați sau superdotați, care au absolvit liceul cu un an înaintea noastră a restului elevilor din promoție. După absolvirea liceului a urmat cursurile Facultății de Energetică din Institutul Politehnic București, după care a profesat ca inginer în Timișoara apoi s-a reîntors în Râmnicu Vâlcea și a lucrat la Combinatul Oltchim din Govora, până la pensionare. După pensionare s-a stabilit definitiv în București. Unica fiică a familiei Lucia, a urmat Liceul de Fete din Râmnicu Vâlcea apoi Facultatea de Științele Naturii în Cluj. După absolvire, prin căsătorie s-a stabilit în Timișoara, unde a predat științele naturii în câteva școli, până la pensionare.

Familia Perșu, părinți, împreună cu fiul lor care a urmat L.A.L. în Râmnicu Vâlcea și pe care l-a absolvit în anul 1951.

Familia Popovschi, care s-a stabilit prin refugiu în orașul Râmnicu Vâlcea. Victor, singurul (sau unul dintre copii lor) a urmat aici Liceul Comercial, apoi Academia Comercială în București. După absolvire s-a întors și a lucrat ca economist în Râmnicu Vâlcea, căsătorindu-se cu o vâlceană. Ulterior s-au mutat în București. Au un fiu, la rândul lui absolvent de studii universitare economice în București, dar este stabilit în prezent în Canada.

Familia Sangheli. Cei doi fii ai familiei Nicolae și Andrei au fost absolvenți ai L.A.L. (promoția 1948, respectiv 1952). Andrei având o infirmitate fizică a urmat, totuși, Facultatea de Biologie din Timișoara, oraș în care s-a stabilit definitiv și în care a lucrat în învățământul superior, ajungând profesor universitar în Facultatea pe care a absolvit-o.

Familia Serghie Nicolae (maistru școlar) și Elena (casnică) s-au stabilit definitiv în Râmnicu Vâlcea.

Familia Silvestrovici. Din această familie Ana Silvestrovici a fost încadrată ca profesor de limba rusă și a predat în școlile vâlcene; între anii 1952 și 1954 a predat chiar în L.A.L. din Râmnicu Vâlcea (14).

Familia Siretschi s-a refugiat în comuna Orlești – Vâlcea. Capul familiei fiind farmacist a deschis în această localitate rurală o farmacie privată, dar, care, în anul 1948 a fost naționalizată.

Familia Smeoreanu ai căror fii Gheorghe și Mihai au urmat

L.A.L. și respectiv Liceul Comercial în Râmnicu Vâlcea, după care Mihai a urmat și Academia Comercială. Fiul cel mare, Gheorghe a lucrat apoi în comerț și cel de al doilea Mihai în turismul vâlcean.

Familia Sorbală. Din această familie, cu fiul, Leonid, am fost coleg în L.A.L., pe care l-am absolvit împreună în anul 1952. El a urmat apoi Facultatea de Educație Fizică și Sport din București, devenind profesor de sport în școlile bucureștene. Încă din liceu practica voleibalul ca sport de performanță, devenind ulterior antrenor național feminin de volei.

Familia Spânu, despre care știm că unul (sau poate singurul lor copil Octavian) a urmat și absolvit L.A.L. în Râmnicu Vâlcea, apoi și Facultatea de Zootehnie din Institutul de Medicină Veterinară din București. S-a stabilit apoi în capitală și a lucrat în domeniul cercetării zootehnice. O boală neiertătoare l-a răpit prematur dintre noi.

Familia Suciuc cu unica fiică, Ludmila, care a absolvit Liceul de Fete din Râmnicu Vâlcea „clasa selecționată”. A urmat apoi în București și studii universitare (?).

Familia Șoimaru, a cărei fiică, Liuba a devenit medic și a lucrat mulți ani în Spitalul Județean Vâlcea.

Familia Ștefănescu, din care mama și cei șase copii (trei fete și trei băieți) s-au refugiat în comuna Govora – Sat. După școlarizare în diverse școli vâlcene, copiii s-au împrăștiat în întreaga țară.

Familia Tanasov (cu numele românizat Tănăsoiu) s-a stabilit pentru mulți ani în județul Vâlcea. Tatăl era inginer petrolist și a lucrat la foraj petrolier în zona Govora, iar mama casnică. Fiul lor, Igor a urmat atât gimnaziul unic cât și primele clase de liceu în Râmnicu Vâlcea, apoi familia s-a mutat în Ploiești.

Familia Terijoglu. Odată sosiți în refugiu vâlcean părinții au ocupat funcții în administrația locală, din Râmnicu Vâlcea, iar cei doi copii, ai familiei, au urmat aici școala generală și liceul. Gheorghe, fratele cel mare a absolvit L.A.L. în anul 1952, după care a început studii universitare în București, dar o boală neiertătoare i-a afectat sănătatea și i-a determinat sfârșitul precoce. Fratele mai mic, Valeriu, a absolvit Liceul Comercial din oraș, după care a lucrat și el, ca și părinții săi tot în administrația locală vâlceană.

Familia Tihon, a cărei fiică Raisa a decedat când era elevă în ultima clasă la Liceul de Fete din oraș.

Familia Tretelnischi. Fiică lor, Iuliana, și fiul Mihai au urmat și absolvit cursurile Liceului de Fete în anul 1952, respectiv ale L.A.L. în anul 1959 în Râmnicu Vâlcea.

Familia Țugulea și cei doi copii ai ei. Fiul cel mare, Andrei a urmat cursurile L.A.L. pe care le-a absolvit în anul 1947., apoi a urmat Facultatea de Electrotehnică din Institutul Politehnic din București. După absolvirea facultății s-a căsătorit tot cu o refugiată basarabeană și s-a stabilit în București. Au la rândul lor doi copii de profesie ingineri, unul stabilit în București, celălalt în Canada.

Andrei Țugulea a intrat în învățământul universitar ajungând cu timpul profesor doctor inginer la Facultatea de Electrotehnică pe care și el a absolvit-o. Ulterior a devenit Membru Corespondent, apoi Membru Titular al Academiei Române, îndeplinind pentru o legislatură funcția de Secretar General al Academiei Române.

Sora sa, Tamara, a absolvit în Râmnicu Vâlcea Liceul de Fete în anul 1950, după care a urmat Facultatea de Medicină în Cluj, oraș în care s-a căsătorit și a practicat medicina ca medic pediatru de familie până la pensionare.

Familia preot Țurcanu Petre și soția sa, Olga. Prin refugiu s-au stabilit în Râmnicu Vâlcea și au funcționat ca profesori de limba rusă în mai multe școli din oraș. Fiica lor a urmat Liceul de Fete din acest oraș, iar fiul lor, Nicolae, a absolvit L.A.L. în același oraș, apoi a urmat Conservatorul de Muzică din București. După absolvire a făcut carieră universitară în domeniul muzicii, în prezent fiind profesor universitar la Conservatorul de Muzică din Brașov.

Familia Ursu s-a refugiat din Soroca inițial în Comuna Grădiștea din Județul Vâlcea. Unul dintre copiii familiei, Alexandru, a urmat liceul în Râmnicu Vâlcea, apoi Institutul Politehnic în București, după care a lucrat până la pensionare în industria orașului Onești din județul Bacău.

Familia Vulpe. Tatăl funcționar public, mama casnică, împreună cu unicul lor fiu, Cornel au locuit inițial, dar pentru scurt timp într-un sat din apropierea comunei urbane Horezu (astăzi oraș), apoi s-au stabilit pentru mulți ani în orașul reședință de județ, Râmnicu Vâlcea; în ultima parte a vieții lor întreaga familie s-a reîntregit în București. Fiul lor, Cornel, a

urmat L.A.L. (pe care l-a absolvit în anul 1948), apoi Institutul de Teatru în București. S-a căsătorit cu o violonistă și s-au stabilit în București orașul în care actorul Cornel Vulpe a jucat ani îndelungați, chiar și după pensionare, pe scenele teatrelor „Giulești”, „Comedie” și „Evreiesc de Stat”; la teatrul radiofonic și la teatrul TV.

Familia Zaica a sosit din Chișinău în Râmnicu Vâlcea în anul 1940. Capul familiei, colonelul Zaica a îndeplinit o perioadă de timp în capitala Rusiei țariste funcția de aghiotant al Marelui Țar Rus Nicolae al II-lea. Fiica sa, Olga, a urmat școala și liceul în Râmnicu Vâlcea (absolvind Liceul de Fete în anul 1952) după care a urmat cursurile Facultății de Agronomie. Întorcându-se în Râmnicu Vâlcea ea s-a căsătorit cu profesorul vâlcean Titi Mihail Gherghina și în noua familie au apărut și doi copii, motiv pentru care ea nu a putut profesa ingineria agricolă pentru care se pregătise. Din nefericire în familia profesorului Gherghina s-au petrecut drame succesive, decedând unul din copii, apoi, nu după mult timp și mama lui (la o vârstă încă tânără).

Familia Zapareniuc. Despre această familie știm că d-na Ana Zapareniuc a funcționat ca profesor de desen și caligrafie în mai multe școli din Râmnicu Vâlcea, între care și în L.A.L., între anii 1950-1952.

NOTA REDACȚIEI

8. Față de lista domnului Octavian Popescu adăugăm noi o notă despre Familia Parlapan stabilită în 1940 în Râmnicu Vâlcea: Ignat Parlapan, Ștefan Parlapan și Olga Parlapan, pe str. Tudor Vladimirescu la nr 67. Cu actul nr 4 din 26 03 1943 a cumpărat terenul din str. Traian nr 212 unde și-a construit casa în 1945. Ștefan Parlapan și Olga Parlapan au avut doi copii: Mihaela și Florin Parlapan care au învățat la Liceul Lahovari (Nicolae Bălcescu, atunci). Florin Parlapan (sau „Gioni Pantaloni”, după poreclă) era în 1990 adjunctul lui George Emil Palade în SUA, câștigătorul Premiului Nobel pentru Medicină în 1974 ...Considerăm, că una dintre cele mai proeminente personalități din Cartierul „Versail” cu un trecut atât de înspăimântător-a trebuit să fie înfiat de un localnic-ca să urmeze liceul-a fost al lui Florin Parlapan, elev strălucit, trimis în Franța pentru continuarea liceului, după care statul francez l-a trimis pentru studii în SUA. Ce trecut, și ce viitor, unul din paradoxurile plăcute ale comunismului românesc.

9. Doctorul Filatu (original Filatov) a fost autorul unui gest, înaintea sa, necunoscut între localnici. De fiecare dată, când era ziua lui Leca Morariu-profesorul nostru de violoncel, celebru bucovinean evacuat în Râmnicu Vâlcea în luna martie 1944, profesor universitar de literatură și folclor, care în 1944 încă acorda doctorate, Facultatea din Cernăuți fiind transferată la Râmnicu Vâlcea-„bătea” o medalie aniversară „Leca Morariu” la Monetăria Statului pe care i-o trimetea maestrului prin băiatul său, prieten cu fata cea mare a directorului de la Liceul Silvic, Mărășescu, care stătea cu chirie la Fam. Parlapan (iată și indigen! chiriaș la alogen!-se declanșase criza de locuințe în care a intrat Râmnicul în 1944 datorită evacuațiilor). Merită să insistăm puțin, pentru a arăta ceva din „parfumul Râmnicului de altădată”. Eram la ora de violoncel, 1962, și auzim sunetul strident al soneriei. Leca Morariu stătea în frumoasa vilă de sub Capela, unde deținea un hol mare și o cameră și mai mare, plus, desigur, niște dependențe. La ușă era „băiatul doctorului Filatu” care i-a adus un pachetel. Acesta și-a periat tălpile și a intrat în holul unde studiam cu Leca. Leca avea două violoncele, unul al său, pe care nimeni nu puneau mâna, și, celălalt al ucenicului companion. Doar Radu Aldulescu și Vladimir Orlov își mai manifestaseră talentul pe acest instrument rar, pe care și-l doreau...Leca a desfăcut pachetelul, s-a bucurat, a exclamat de mulțumire și mi-a arătat cadoul, și mie, spunându-mi că numai marii oameni fac asemenea cadouri. Fericit, și-a scos din cutie violoncelul gălbui și a început să cânte, așa cum făcea atunci când vroia să-și transmită mulțumirea cuiva, „Balada” lui Ciprian Porumbescu. Apoi băiatul doctorului Filatu a plecat, mulțumindu-i la rândul său, să transmită cadoul lui Leca, Balada, părintelui său de la Olănești...

10. Emil Gaghel (1945-1995) sculptor vâlcean, este fiul lui Vladimir Gaghel.

11. Nușa și Nicolae, ambii absolvenți ai Conservatorului „Ciprian Porumbescu”, băiatul fiind profesor la Școala Populară de artă din Râmnicu Vâlcea, clasa contrabas.

12. Basarabia, în 1944, ciuntită îngrozitor, a pierdut în favoarea Ucrainei, Hotinul și Cernăuții-atașat în 1941 Basarabiei-și cele trei județe de la gurile Dunării (Basarabia istorică). Emil Loteanu a fost destinat unei vieți eroice, excepționale! În 1950 dă examen la IATC București și este respins, deși mama sa se afla în serviciul Ambasadei URSS la București. Se întoarce în Republica Moldova în 1952 și este angajat doi ani (1953 și 1954) la Teatrul Pușkin din Chișinău, apoi urmează cinematografia la Moscova (wikipedia, 29 01 16).

13. O ramură (Mariciuc) a locuit cincizeci de metri, nord est, de Biserica „Sf Apostoli” din Cartierul Nord al orașului Râmnicu Vâlcea, și a profesat în administrația Liceului „Vasile Roaită”, actualul Colegiu Mircea cel Bătrân.

14. Familia Silvestrovici a locuit peste drum de Biserica Sf Apostoli din Cartierul Nord. A fost, tatăl, unul dintre cei mai apreciați preoți, iar fiica, Olga Silvestrovici, profesoară de limba rusă, dar și de limba și literatura română la Liceul Vasile Roaită, în anii 1970. Sora ei a fost căsătorită cu dr. Luca, mamoș...

O BINEVENITĂ RESTITUIRE: MIRCEA VRÂNCEANU, „ÎNSEMNĂRILE UNUI RĂZVRĂTIT”

Dumitru VLĂDUȚ

În cursul anului 2015, criticul și istoricul literar vâlcean Nelu Barbu, profesor la liceul din Băbeni, a înfăptuit un minunat gest de restituire literară, prin reeditarea la editura bucureșteană Beta a cărții *Însemnările unui răzvrătit* de Mircea Vrânceanu, apărută într-o primă ediție în 1947 La Editura Socialista – Tipografia „Ideea” SAR din capitală. Mircea Vrânceanu, fratele mai mare al scriitorului Dragoș Vrânceanu din Băbeni (Vâlcea), a fost un intelectual temeinic, de anvergură, format în perioada dintre cele două războaie mondiale, cu studii de specializare la Paris, finalizate printr-un doctorat la Universitatea Sorbona. Vorbitor al mai multor limbi străine, cu un început de carieră universitară în aria profesională a lui Dimitrie Gusti, avea să-i fie întreruptă frumoasa evoluție prin excluderea din învățământ în 1948 din motive politice. Participant la Al Doilea Război Mondial atât în campania din Est, cât și în cea din Vest, a avut și preocupări publicistice în presa vremii. După excluderea din învățământ, a suportat alte mari nedreptăți și agresiuni din partea regimului nou instalat, prin condamnarea la închisoare. Revenit în Băbeni, a trebuit să accepte un post umilitor pentru pregătirea sa, cel de învățător la Școala Primară din Slăvițești-Șirineasa, iar apoi pe cel de profesor la nou înființatul liceu teoretic unde a predat filosofie, psihologie și logică, limba și literatura franceză. I-am fost elev în anii 1967-1969 și știu cât de mult a înnobilit această instituție. Cititorii pot afla astfel de date și ipostaze ale intelectualului Mircea Vrânceanu din cele două frumoase postfețe: prima (*Mircea Vrânceanu, între apriorism și trăirism*), semnată de îngrijitorul ediției care oferă și incitante interpretări ale cărții, iar a doua (*In memoriam Mircea Vrânceanu. Nevoia de eternitate*) aparținând profesoarei Cornelia Stancu, elevă eminentă a celui evocat, între anii 1968-1970, în ultimele două clase.

Cartea este în bună măsură jurnalul revoltei unui căpitan de pe front, Ion Nerej, față de condiția de aservire și umilintă a celor mulți, țărani, însoțită de pledoaria pentru eliberare din această stare de veche servitute în România. Ea include și unele meditații filosofice, sociale și politice, eseuri, evocări, descrieri și portrete, consemnări ale luptelor de pe front, dialoguri și dezbateri, toate într-o fericită coexistență a formelor, menite a pune în lumină cu pregnanță dimensiunea revoltei și gândirii eliberatoare. Unele episoade sunt schițe independente, purtând titluri potrivit semnificației majore a relatărilor.

Procedeele introducerii în relatarea faptelor este unul relativ simplu: naratorul, prieten și tovarăș de front al căpitanului revoltat, primește o telegramă din partea familiei acestuia prin care e anunțat că Ion Nerej este într-o stare gravă și ar vrea să-l vadă. Dezbătuseră de altfel o bună parte a gândirii celui revoltat timp de două luni într-o cameră a unui spital brașovean unde erau tratați în urma rănilor din Rusia. Perpetuu revoltat în timpul vieții este el însuși prin condițiile morții un umilit, asemenea celor mulți pe care îi apăra: „Într-o cameră nepăsătoare de spital, un sicriu sărăcăcios și două ființe istovite de plâns pregăteau, cu lumânări, flori multe și lacrimi, calea cea neîntoarsă a lui Ion Nerej. Un preot tânăr și plictisit murmura o rugăciune. Intendentul spitalului înjura, pe coridor, un om de serviciu (...). Familia nu-l putea lua acasă, așa cum ar fi dorit el, să-l îngroape sub cetină de brad. Cheltuiseră cu boala ultimul ban. Au vândut tot pământul, ca să-l facă sănătos. Aproape un an zăcuse în spital, bietul Ion” (p.9). Familia încredințează naratorului manuscrisul cu însemnările defunctului lăstate de acesta.

Căpitanul Ion Nerej, fiu de răzeși al Vrancei cu rezonanța ei istorică, un *alter ego* al autorului cărții, este un mândru reprezentant al spiritului de nesupunere, dârzenie, rezistență și aspirație spre libertate al comunității acestui ținut. Naratorul ar vrea să confere un înalt sens pedagogic și psiha-

gogic pentru viitorul națiunii desprins din jertfa căpitanului Ion Nerej, a ordonanței sale, țaranul Grigore Ion, și a altor eroi care își dorm somnul de veci în cimitirele din Cehia: „Acum, în pragul locașului de sfântă odihnă a căpitanului Nerej, încerc să smulg tainele acestor vieți stinse, a lui și a lui Grigore, să descifrez impulsul generoasei lor energii și să culeg învățămintele nației pentru ziua de mâine. Deasupra crucilor de la mormintele căpitanului și soldatului, Nerej și Grigore, fâlăie steagul unor jertfe smulse din sufletul țărânimii, jertfe ce luminează veșnicia unei istorii” (p.12-13). Este și sensul pe care Vasile Pârvan, în extraordinarul memorial de laudă a soldaților români căzuți în Primul Război Mondial, *Rosalia. Ziua întâi: In mortem conmilitionum*, căuta să-l desprindă pentru viitorul națiunii noastre: „Cine va lămuri pe viitor care-i sensul națiunii noastre? Cine va crește națiunea noastră întru eroismul activ, creator și sigur de rostul jertfei sale, națiunea noastră, care de două mii de ani nu cunoaște decât suferința martiriului (...)”?

Așa cum se dezvăluie în însemnările de pe front citite naratorului în timpul spitalizării de la Brașov, Ion Nerej este „un inco-rigibil răzvrătit”. Îi urăște teribil pe îmbogății de război, pe profitorii acestuia, deveniți și formatori de opinie și moralizatori publici: „În timp de război, unii stau acasă, se îmbogățesc – lăfăindu-se în lux – în timp ce alții stau pe front, ciungesc, orbesc, mor sau înnebunesc... Și ce-i mai scandalos, tot învățării aștia, rămași la vetre, se erijează moralizatori publici, de îți vine uneori să le crapi capul sau să te strângi singur de gât ca să poată auzi cine trebuie” (p. 129). Chiar naratorul spune la începutul cărții că Ion Nerej „Avea cuvinte grele și incendiere la adresa inflației de pricopsiți ai războiului, eternii beneficiari ai vremurilor turburi, ajunși în slujbe mari, în timp ce familia lui era amenințată să moară de foame, cu solda de invalid (...)” (p. 10). Din nou atitudinea eroului cărții întâlnește pe aceea de revoltă a lui Vasile Pârvan față de profitorii și îmbogății războiului din memorialul amintit: „Cum știe această drojdie a umanității, în vâltoarea tragică a războiului, să-și găsească culcușul cel mai cald, adăpostul cel mai sigur! Ți se ridică în suflet un blestem împotriva firei, care lasă pe această pleavă să trăiască și ucide pe cei buni, pe cei frumoși, pe cei ce au biruit animalul din ei”.

Căpitanul Ion Nerej are o ură organică împotriva răsfățaților sorții, a injustei repartiții de bunuri. Există o clasă care este cel mai greu lovită de brutalitatea opresorilor, aceea a țărânimii trăind în mizerie, în suferințe enorme, înapoiată economic și cultural, viețuind „în semi-sclavaj social”. Pentru cucerirea drepturilor și eliberarea acestei clase urgisite, Ion Nerej ar vrea să fie un predicator a ceea ce el numește *Evangelia revoluției sociale* și un reformator. Aceasta presupune o revoluție radicală pentru care țărânimia trebuie să-și creeze o conștiință de sine, o etică revoluționară. Este de aceea apărătorul îndârjit al unor figuri de oameni simpli, precum soldatul Drăgan, ciobanul neplătit al turmelor de oi ale învățătorului chiabur din sat și umilit de ofițer la instrucție, considerat „prost”, căruia îi însuflă speranța că va veni cândva și justiția socială pentru umiliții supuși asemenea lui. Stigmatizează energic acea faună a cafenelelor capitalei, precum „Café de commerce”, „unde se adună «la muncă» strategii de cafea, secăturile entuziaste ale patriotismului, feciori blațaiți de boieri scâpătați, afaceriști mobilizați pentru lucru, ciocoi proaspeți, diverși satrapi, cocote obosite și alte jigodii competente, diriguitori de opinie publică în chip de «ziariști» și «culturali»” (p. 140-141). O revoltă nedisimulată este împotriva practicilor abuzive ale ofițerilor sferetodocți, aroganți cu uniforma strălucitoare cu trese dată de stat, gata să-și jignească pe soldații simpli, precum și împotriva preoților chiaburi, care fac „camătă cu ideea creștină” (p. 132), ambele categorii fiind „vinovate de starea de inferioritate a țărânimii” (p. 132). Căpitanul Ion Nerej vituperează și stilul dictatorial de conducere cu multiplele lui înfățișări, exprimând speranța în instaurarea valorilor democrației după război ca și în realitatea că „în sfârșit, țărânimia română își va putea forma conștiința eticii sale revoluționare în zodia marilor prefaceri pe care cu toții o întrezărim că se apropie” (p. 141). La reproșul naratorului că asemenea concepție ar da libertate impulsurilor anarhice de distrugere prin crime și jaf, revoltatul nuanțează, precizând numaidecât că nu e vorba de revoluții sângeroase și demente, ci doar de „o adâncă răscolire a tuturor puterilor latente, a acelor virtuți pasive care zac în țărânimie” (p.142), de conștientizarea și pregătirea politică a unei țărânimii „care să știe ce vrea și ce i se cuvine în statul acesta” (p.142). Peste numai o pagină vorbește de aceea de necesitatea unei puternice mișcări de opinie publică a satului constând într-o „sistematică punere în valoare a inițiativelor private și o educare a tuturor țărănilor într-un duh de muncă, spre folos obștesc, cu alte cuvinte, o nouă împrumutură a țărânimii prin cultură și civilizație” (p. 143-144). Revoltatul lui Mircea Vranceanu face incursiuni în istoria eticii revoluționare țărănești, găsind că începuturile ei se află în plângerea locuitorilor clăcași din paisprezece ținuturi

ale Moldovei trimisă Adunării țării și celor șapte puteri europene garante de la 1857, ajungând la Răscoala din 1907, manifestându-și revolta față de procedeele brutale ale statului român de reprimare a ei, ca și față de mijloacele scandaloase ale autorităților de ascundere a realităților dureroase, ale țărânimii. Mai mult decât atât, sunt prezentate paralelisme cu situația dificilă a țărânimii din Rusia țaristă, nelipsind invocarea atitudinii unor scriitori și filosofi de acolo de apărare a acestei clase oprimate. Există pentru Ion Nerej o falsă categorie de reformatori sociali, și anume generoșii și filantropii, „farisei politici care suferă ideologic și elocvent cu «biata țărânimie, săracă și întunecată», dar nu se dau în lături să-și facă situații și carieră pe spinarea ei” (p. 159).

Caietul cu însemnările căpitanului Ion Nerej conține în prima parte evocări ale unor precursori revoltați față de condiția de umilință a țărânimii române, dedicați cauzei eliberării acesteia, deveniți luptători sociali și reformatori, în a căror familie de spirite se și situează. Primul este preotul Șerban Bălan care, aflat în fruntea vrâncenilor revoltați, prin susținerea procesului în fața lui Vodă Ipsilanti, a salvat Vrancea de sub aservirea boierului Iordache Rosseti Rosnoveanu, redobândind dreptul obștilor acestui ținut.

Al doilea este părintele Mihail, tot din ținutul Vrancei, luptător pentru emanciparea țărânimii de acolo și diagnostician nemilos al realităților politice din deceniul al treilea. El crede în salvarea țării printr-o nemiloasă „zgoduire socială și politică” (p. 27), în socialism care e „spiritul secolului nostru” (p. 27), ca și în efemeritatea dictaturilor care „sunt momente de criză în evoluția societății către democrație” (p. 27). Acest revoltat observă îndurerat spectacolul degradant al înrolării ținutului în mișcarea legionară care exaltă asasinatul politic, a cărui victimă a fost între alții I. G. Duca, om de aleasă cultură, de „excepționale calități spirituale” (p. 127), încât vede în acest gest o „atrocitate demnă de o țară de antropofagi” (p. 27). El crede că ieșirea din această groaznică anarhie va veni de la țărânimie „care ține echilibrul bunului simț și lumina înțelepciunii politice” (p. 28).

Părintele Mihail face elogiul alcătuirii țaranului și al eticii lui („El își duce viața într-un ritm egal, echilibrat și împăcat cu Dumnezeu și cu pământul. De aceea, țaranul român e cuminte și măsurat, e sobru și serios, decent, omenos și ospitalier” – p.30), ca și al comportamentului său în privința muncii. Tot el elogiază spiritul de neatârmare al țărânimii vrâncene, caută soluții pentru progresul ei economic și cultural, pledând pentru crearea unei industrii locale, pentru asocierea ei, ca și pentru un salariu decent învățătorilor, care le-ar asigura independența materială față de chiaburii satelor.

Un luptător pentru emanciparea țărânimii evocat în continuare este Popa Șapcă, șef al guvernului revoluționar din Muntenia proclamat la Izlaz în 9 iunie 1848, „exemplul de credință, modestie și jertfă în slujba celor mulți și umiliți” (p. 51), intrat în le-gendă ca erou al țărânimii.

Cea mai largă evocare este însă consacrată învățătorului Constantin Dobrescu-Argeș, văzut ca un „Prometeu al țaranilor”. Personalitatea lui este complexă, căci el a fost „nu numai un om de concepție, ci și un mare înfăptuitor, un reformator social, pătimaș și îndrăgostit al ridicării satelor prin cultură și luptă politică” (p. 53). Caracterizările dobândesc tonalități hiperbolice: „Constantin Dobrescu-Argeș a trăit toată viața lui semeț ca un vârf de munte în fruntea cerului; curat ca lacrima cerului și străin de târările viclene și lacome ale obișnuitului șacal politic” (p.55). El n-a limitat ridicarea maselor țărănești la împrumutarea lor, ci a mers mai departe văzând necesitatea unei acțiuni culturalizatoare și de organizare a acesteia în sensul conștientizării sale pentru drepturile ce i se cuvin și a clamat necesitatea unor reforme ale statului în acest sector. A înființat de aceea un Comitet al țaranilor, o gazetă pentru aceștia, prima lor întrunire, soldată a doua zi cu un uriaș alai de țărani, fiind prezentată în dimensiuni de epopee țărănească întrucât „marchează un punct de glorie în evoluția etice revoluționare țărănești” (p. 76). Prin *alter egou* său Ion Nerej, Mircea Vranceanu înfățișează lupta parlamentară a lui Dobrescu-Argeș pentru promovarea intereselor țărănești, servită de un excepțional talent oratoric care i-a adus faima de reformator social, măsurile economice și juridice propuse. El conturează fizionomia intelectuală și morală a acestui luptător social, formarea lui intelectuală, ne prezintă figuri parlamentare, inițiative politice, înlăturarea eroului din jocul politic printr-un proces diabolic trucat și mijloace imunde, în fine, decesul acestui „martir jertfit în slujba dreptății sociale” (p. 126), devenit „cel mai mare țaran al Neamului românesc” (p. 126).

Există și alte aspecte ale gândirii lui Ion Nerej care îi evidențiază revolta. Așa sunt unele reflecții, sentințe ori meditații politice, observații fulgurante precum repudierea dictaturilor, condamnarea politicii lui Hitler și Mussolini care „au înfipt pumnalul în inima României, la cotul Carpaților” (p. 183). Revoltatul face

o distincție radicală între cultură, care este o „atitudine a omului în fața existențialului” (p. 160), având drept pilon superioritatea sufletescului, căci este „însușirea vieții lăuntrice sufletești” (p. 160) și civilizație care este o trăsătură a exteriorității, căci „Un om care, prin felul traiului, îmbrăcăminte, hrană, obiceiuri etc. se apropie de convențiile sociale din marile orașe ale lumii, se zice că e civilizată” (p. 160). Foștii noștri aliați germani, spune eroul, sunt manierați, trăiesc în spiritul civilizației, dar, pentru că „omoară și împușcă, chinuiesc și spânzură, cu o liniște îngerească prizonieri, copii, bătrâni, femei” (p. 1616), cum au făcut-o prinuciderea unor frumoase evreice după ce au petrecut o noapte cu ele, nu au atributul culturii. Manifestarea unor mari rezerve sufletești la omul simplu în România, ca și filosofia *Mioriței* dovedesc cât de dotat e românul pentru cultură.

Caietul conține de asemenea rememorări ale unor momente din trecut, precum călătoria întreprinsă în tinerețe de căpitan în Vrancea alături de părintele Mihail. Iată o descriere a naturii nocturne vrâncene, văzută din perspectiva timpului: „Din amintirile care mă copleșesc mi se luminează în suflet o călătorie (...). Era atâta liniște în lumina stelelor și în desimea pădurii, încât auzeam cum se amestecă pasul mărunț al cailor cu muzica de șoapte din curgerea văii: „Pierdut în noapte, răsuna cântecul baciului de la stâna din Spulber. Vraja cavalerului plutea pe oglinda apelor și își ondula melodia pe cetinile brazilor stropite de lumină...” (p.16-17). Unele recurg la o recuzită clasicizantă a figurilor: „Se îngâna ziua cu noaptea. Luceafărul de ziua strălucia încă, asemenea unui briliant persan pe catifeaua albastră a cerului. Stelele nopții se pregăteau de culcare. Luna își târa spre apus beteala de lumină prin măgelele de argint din roua poienelor și oglinda apelor din Milcov” (p. 29).

Tot clasicizante prin recuzita figurilor sunt unele fugare portrete feminine: „Apoi, la noi ca la țară, trebuie să gustați ceva, îndemnă Nastasia răsând cu ochii de tăciune stins printre gene lungi, cu obraji rumeni ca răsăritul, cu dinții – coroană de mărăgăritar – albi ca lumina... frumoasă și vrednică fată (p.32).

Iată și portretul de luptător al lui C. Dobrescu-Argeș: „C. Dobrescu-Argeș a trăit toată viața lui semeț ca un vârf de munte în furtuna cerului; curat ca lumina fericirii și străin de târările viclene și lacome ale obișnuitului șacal politic” (p. 55).

Clasicizante, cu ecouri din folclor, par și unele descrieri ale mulțimilor țărănești: „A doua zi, această mulțime de țărani se îndreaptă într-o caravană uriașă către Nămești-Muscel. Părea o nuntă din povești. Mergea alaiul întreg, cu ginerele în frunte, să scape din palatele căpcăunilor gloria țărănească, mireașa cea frumoasă, ferecată în lanțurile robiei de atâta amar de timp...” (p. 78-79).

Mircea Vranceanu recompune derularea unor evenimente capitale din viața omului, precum ritualul nunții lui Dobrescu-Argeș, cu nelipsita revărsare de cântece ale celor mai buni lăutari din câteva zone, aflați într-o adevărată competiție sau repertoriul unor lăutari celebri, precum acel bard al Olteniei și răsfățat al Vâlcei, Costică Limbă, mănuitor în dialoguri al unui limbaj poetizant: „... Când plânge arcușul în zori și joacă în oale de pământ, vin de Mitrofani, cu ochi albaștri de crăsmăriță vicleană!... continuă, pe nerăsuflata maestrul Limbă, ridicând semeț pălăria în sus, ca un semn de oprire în loc a clipei fericite (...)” (p. 170).

Caietul cu însemnări al revoltatului are în ultima parte admirabile pagini ale luptelor de pe frontul de Vest pentru eliberarea Budapestei și Cehoslovaciei. Sunt reconstituite dramaticul înclăștării beligeranților, figuri de ofițeri admirabili precum maiorul Privighetoare, de soldați simpli și subofițeri asemenea sergentului Veveriță, mitralierist desăvârșit, Ene, lăutarul companiei, mort în urma unui glonț trecut prin inimă, scene teribile de luptă peste care plutește apăsarea grea a morții: „... Parcă aud în aer cădelnița morții legându-se în ritm de slujbă prin aburii sângelui cald din jalea pământului... Pusta murmură prohodul cu ecol surd al agoniei muribunzilor...” (p. 194). Există o aplecare spre înregistrarea trăirilor, a stărilor de conștiință și a automatismelor interiorității în situații limită. Stăruie însă credința într-o nouă lume viitoare („La răspântie de veac se creează o lume nouă, o cultură nouă. Cine va învinge? Satan sau Dumnezeu?” – p. 188), agrementată de o seamă de reflecții de un umanism *sui-generis*.

Această carte de apărare a celor mulți și umiliți, de revoltă împotriva aservirii lor, de pledoarie pentru valori umaniste și umanitariste ar fi putut constitui un argument al absolvirii lui Mircea Vranceanu de marile nedreptăți pe care noul regim instalat i le-a pricinuit. Nu s-a întâmplat astfel: comunismul și-a avut propriile mitologii mai mult sau mai puțin false. Este un lucru cum nu se poate mai tonifiant că prin reeditarea ei s-a făcut un gest recuperator al memoriei unui admirabil intelectual, iar această întreprindere trebuie să continue.

ISTORIA TIPARULUI

Arhim. Veniamin MICLE
Petre CICHIRDAN

(Continuare din numărul trecut, PRECURSORII TIPARULUI)

Petre CICHIRDAN: - Am reținut ultima informație care ține de tehnică; în primele cărți tipărite de Johannes Gutenberg apar „litere mai rudimentare, încă nefinisate suficient și trasate neuniform, fiind așezate în rânduri ușor ondulate, iar unele aplecate spre dreapta sau spre stânga, cu contururile neregulate.”...Examinând un culegar (vingalac) obișnuit, secolele XIX-XX și care respectă perfect regulile bazării și orientării pieselor (literelor în cazul de față) în spațiu-așa zise „sisteme determinate static” (sistem de prelucrarea pieselor în construcția de mașini fără de care, aceasta, nu s-ar fi dezvoltat, ar fi stagnat, mă refer la producția de serie), ghicim cauza acestor neajunsuri ale primelor tipărituri Gutemberg. „Culegarul” lui Gutemberg nu conferea literelor sale preluarea celor șase grade de libertate (trei axe are sistemul ortogonal și trei rotații în jurul fiecărei axe), câte oferă acest spațiu euclidian, ci mai multe. Nici culegarul, și nici literele aceluși timp nu ofereau o bazare și fixare corectă a literelor (fiind sisteme „nedeterminate static”)...Culegarele din secolele viitoare, după sec XVIII, sunt cele mai inteligente invenții (dar, și exemple!) din industria constructoare de mașini, având materializate cele șase grade de libertate-sisteme determinate: un capăt fix (mereu același) și două plăci fixe-cutie cu trei pereți-în care se înșiră, așează și se fixează literele având și ele aceleași baze de orientare-așezare și fixare...Teoretizarea acestor sisteme de bazare și orientare a pieselor în dispozitivele de prelucrare atașate mașinilor unelte se face abia în sec XX, interbelic, devenind o știință colosală, producția de serie și de masă, automatizarea și robotizarea prelucrărilor mecanice, nefiind posibile fără această teoretizare...Tipografiile de astăzi, analoage sau digitale nu s-ar fi dezvoltat dacă nu existau aceste tehnologii perfecte ale înșirării și așezării, și fixării, literelor în culegare-adevărare ferestre-modele de organizare și asigurare a alinierii a milioane de litere mobile (modele, „Formate” pentru informatică, transmiterea informației, mail-ul, plicul)...Dacă vreți, tehnologia de aliniere și înșirare, fixare, a modulelor Coloanei Infinită de la Târgu Jiu, a lui Constantin Brâncuși, imită un culegar, doar, că în locul cutiei, la Coloană există un ax paralelipedic, lung, care preia cinci grade de libertate ale modulului, un sistem perfect determinat, care fixează al șasele grad de libertate la...infinit! Un sistem care „respiră”, trăiește, există fără nici un ajutor din afară, mai mult, nimic, neputând să-l destabilizeze...

- Părinte Arhimandrit Veniamin Micle, care sunt pașii următori? mai ales, că, iată, nu departe de Gutemberg, 1500 d.H., dumneavoastră ați ales Bistrița ca loc de naștere al acestui tipar-românesc, l-ați descoperit pe Macarie de la Bistrița! Cum arată prima carte tipărită la Bistrița, suferă ea de deficiențele primelor tipărituri ale lui Gutemberg?

Arhim. Veniamin MICLE: - Înainte de a ajunge la Macarie de la Bistrița aș vrea să mai zăbovim puțin asupra începutului tiparului și, după ce am referit în legătură cu apariția, să ne referim la răspândirea lui, pentru a vedea și înțelege care sunt premisele ajungerii la Bistrița olteană...Atunci o să vorbim și despre prima carte tipărită la Bistrița.

RĂSPÂNDIREA TIPARULUI

Arhim. Veniamin MICLE: - După perfecționarea artei tipografice de către Johannes Gutemberg, tiparul a cunoscut o dezvoltare rapidă, fiind urmată de o concurență acerbă, în stil comercial; întrucât nici o lege nu ocrotea încă dreptul de autor, orice carte, care avea căutare în societate, era contra-făcută de alt tipograf.

Prima imprimărie înființată în afara orașului Maiența a fost cea de la Strasbourg, din anul 1458, deschisă de Johannes Mentelin din Sélestat. Ulterior, pe teritoriul Franței, în treizeci

de ani, se înființează 40 de tipografii, dintre care cea mai renumită s-a deschis în 1470, la Paris, sub patronajul rectorului Sorbonei, Johann Heynlin (Lapidanus) din Stein, și a prietenului său, profesorul de teologie Guillaume Fichet din Savoia. Tipografia sorboneză a fost urmată de altele, la: Lyon (1473); Toulouse, Angers și Albi (1476); Chablis și Vienne (1478); Poitiers (1479); Caen (1480); Chartres și Metz (1482); Troyes (1483); Chambéry, Bréhan-Loudéac și Rennes (1484); Tréguier și Salins (1485); Abbeville (1486); Rouen, Besançon și Lantenac (1487); Embrun (1489); Grenoble, Dôle și Orléans (1490); Goupillières, Angoulême, Dijon și Narbonne (1491); Cluny (1492); Nantes, Châlons, Tours și Mâcon (1493); Limoges (1495); Provins (1496); Avignon (1497); Périgueux (1498); Perpignan și Valenciennes (1500).

Petre CICHIRDAN: - Maiența deci, Frankfurt am Main astăzi, la început, și, mai apoi la Strasbourg se „deplasează” această artă a tipăririi cărții...răspândirii luminii. Din Germania laborioasă și muncitoare-deșteaptă-se mută în Franța-via Strasbourg-țara care va da lumii primul oraș al luminilor, Paris. Este foarte interesant că și pictura de valoare, ca document-informație, vine tot din spațiul cu înclinație către laic, zona Țărilor de Jos, spirit, de asemenea, germanic. De asta s-a ales Strasbourg-ul capitala Uniunii Europene, astăzi, în amintirea acelei perioade a Evului Mediu în care granițele erau fictive și numai bune pentru delimitarea producătorilor... Idee creștină, de a fi mereu împreună, într-un singur Dumnezeu!... Idee a laboriosului venit din spre civilizația oceanului, manufacturieră, înspre civilizația bazată pe divinitate și a Parnasului... Tot ce este mașină se naște în civilizația oceanului care îl are în centru pe Adam-Faber, dacă vorbim de era noastră-cea de după Christos, tradiție care se păstrează și astăzi, șublerul și micrometrul devenind a doua „icoană”...și, care, amândouă, sunt de origine germană.

Veniamin MICLE: - În Italia, meșteșugul tipografiei pătrunde la anul 1464, fiind introdus de călugării benedictini din Mănăstirea Subiaco, din apropiere Romei, unde funcționează până la 1467, când se va stabili în capitală. După cincisprezece ani, cincizeci de orașe italiene aveau tiparnițe, iar în 1500, numărul lor se ridica la peste 70, evidențiindu-se localitățile Roma, Veneția, Milano și Florența.

Din anul 1468, Boemia cunoaște arta tipografică prin activitatea unui tipograf anonim, stabilit la Plzeň, care tipărește în limba cehă; apoi urmează alte tipografii, la Wittenberg (1484), Brno (1486), Praga (1487), Kutno (1489) și Olomouc (1499).

O încercare nereușită experimentează, în Ungaria, germanul Andreas Hess, la anul 1471, cunoscut ca primul tipograf care s-a stabilit la Buda, după ce învățase meșteșugul în atelierele venețiene. Ignorat de suveranul Matei Corvin – marele rege-bibliofil – este nevoit să-și înceteze activitatea, iar primulul catolic de Strigoniu își va tipări cărțile de ritual la diferite tiparnițe din străinătate, ca Nürnberg, Brno și Veneția.

Polonia, în anul 1474, își începe activitatea prin tipograful Kaspar Straube din Dresda, la care i se mai alătură Kasper Hochfeder, Jan Krieger și Jan Haller, însă cel mai renumit va rămâne tipograful Schweipoldt Fiol.

De asemenea, în Anglia, călugării stabilesc cele dintâi teacuri tipografice în dependențele Mănăstirii din Westminster, în anul 1475.

Spre sfârșitul veacului al XV-lea, majoritatea capitalelor și orașele mari din Europa aveau tipografiile lor. Astfel: Țările de Jos, la Alost (1473), apoi la Louvain, Anvers, Utrecht și Bruges; Spania, la Valența (1474), apoi la Saragosa, Sevilla și Barcelona; Anglia, după cea de la Westminster (1475), înființează altele la Londra și Oxford; Țările de Nord, la Odensee (1482), apoi la Copenhaga și Stockholm; Austria, la Viena (1482); Turcia, la Constantinopol (1490), o tipografie ebraică; Rusia, la Cernigon (1493), iar Muntenegru, la Cetinje (1494).

Petre CICHIRDAN: - Constantinopol, Rusia, Muntenegru dar să spunem cititorilor că aromânii, frați cu noi, sunt cei mai răspândiți în Macedonia și Croația, și, că, mai din totdeauna aceștia mai repede ajungeau în România, pe care o recunoșteau de mamă ca simțire și limbă, nu pe uscat din

cauza războinicele țarate care ne-au înconjurat, ci prin intermediul mării, pe la Constanța, chiar dacă drumul era mai lung... Dar pentru istoromâni, cei mai apropiați de negustorii venețieni, pentru negustorii și meseriașii venețieni, chiar, calea cea mai scurtă era prin nordul Croației și Serbiei pe sub munte! să ajungă în Principatele Valahe...state cu aceeași religie și cultură, dezvoltate! Aici, unde dintotdeauna Dunărea și Carpații se „crapă” ca să primească la sânul lor, matur, comerțul, religia, cultura; aici unde a fost tezaurul lumii-Dacia- pentru care romanii au construit două minuni ale omenirii, Columna și Podurile peste Dunăre. Tot aici, la Timișoara, până în 1973, 74, tinerii din Veneția veneau la sfârșit de săptămână să iubească și să chefuliască cu tinerimea română de pe malurile Begăi... Nu se duceau nici la Belgrad nici la Budapesta, ei plecau de vineri pentru o zi și o noapte la Timișoara! Eu știu din cărțile dumneavoastră că există o apropiere între Veneția și Țara Românească prin prisma tiparului...luminii cărții, informației tipărite.

Arim. Veniamin MICLE: - Ne vom opri puțin asupra tiparului venețian al cărui tehnică a influențat puternic începuturile tiparului din țara noastră. La Veneția, tiparul este introdus în 1470 de Nicolas Jenson din Sommevoire de lângă Troyes, gravor de monede și medalii, care în 1458 se alătură tipografilor germani din Maiența, stabilindu-se ulterior cu ei la Veneția. Mare gravor de caractere și matrite, a conceput prima dată trece-rea de la goticul lui Gutemberg la un caracter latin, turnat pe patru corpuri de mărime diferite, care a făcut epocă, fiind cunoscut sub numirea de „*characteris Venetiis*”. Opera sa tipografică se remarcă prin împodobirea artistică cu inițiale, chenare și alte ornamentații în stilul Renașterii, imitând manuscrisele umaniste, în negrul și albul sculpturii realizate în plăci de lemn.

La artistul tipograf Nicolas Jenson s-a format Andreas Thorresano de Asula (1451–1529), care, în anul 1482, după moartea lui Nicolas, cumpără tipografia, dar fără ponoane, și înființează una dintre cele mai mari tiparnițe din Veneția; el creează faimoasele caractere de litere tip „*antiqua*”, ce au rămas până astăzi materialul de bază în culegătoriile de litere. În anul 1499, Thorresano căsătorește pe fiica sa cu celebrul Aldo Manuzio (1449–1515), care va aduce faima tipografiei din Veneția, prin cărțile artistic imprimate și cu grijă selectate din punct de vedere științific. Renumele său provine din edițiile clasice elini și latini, precum și ale cărților de format mic, tipărite cu caractere italice, numite „*aldine*”. Printre numeroasele inovații tehnice, aduse artei tipografice, constă și numerotarea paginilor, în locul colilor, cum se uzita până atunci. Thorresano asociat cu Aldo, între anii 1500-1515, creează cea mai impresionantă tiparniță din câte s-au cunoscut până atunci; au editat peste 150 de opere, folosind cu inteligență același zaț pentru diferite formate, până la edițiile de buzunar. Aldo practică în activitatea sa metoda lucrului în serie; creează caractere de litere „*cheari aperti, limpidi*”, inventează literele *italice*, inaugurând cu ele colecția volumelor numite „*in otta-vo*”. Tipografia Thorresano-Manuzio atinge apogeul între anii 1501–1505, având prin 1508–1510 o bogată activitate umanistă, iar între 1510–1511 nu a funcționat, fiind închisă.

Veneția a atins recordul producției de carte, aici fiind turnători de litere, culegători, tipăritori și legători iscusiți, devenind în scurt timp capitala cărții tipărite, atât prin noutatea conținutului și a prezentării, cât și prin cantitatea și răspândirea cărților produse.

Specialiștii în istoria tiparului afirmă că, până la 1500, anul care limitează epoca incunabulă, tiparul se afirmase în peste 200 de localități, răspândite pe întregul nostru continent, Italia numărând 79 de centre. Din totalitatea tipăriturilor apărute până la 1500, o cotă de 35% reprezintă tipăriturile efectuate în Italia (3.386 lucrări), apoi 43% (3.756 lucrări) erau realizate în teritoriile locuite de germani, precum și în Olanda, Elveția, Boemia, iar restul de 22% în celelalte țări.

Petre CICHIRDAN: - Iată, cel puțin prin intermediul cărții, științei, în Europa a existat un imperiu romano german, pozitiv, care a durat până la sfârșitul secolului XVIII. Nu ne referim la cel propriu care a existat, ci la cel al lui „homo faber” și „sapiens”, și „religios”. Pe această adevărată axă, Roma-Mainz, observăm cât de sugestiv se arată dezvoltarea

producția de carte, care, probabil, costa atunci cât un automobil-astăzi, fiind chiar baza materială a informației! Pe această axă vedem cum s-a dezvoltat civilizația europeană, capitalismul dezvoltat, cum s-a instalat o nouă formă de teaurizare a culturii statelor...am omis să spun a popoarelor (cartea fiind un lux și nu un lucru necesar, încă!). Dumneavoastră știți, însă, și, de ce această stare de fapt care a dus la întârzierea unora și dezvoltarea altora. De ce a pătruns întâi în mănăstire și după aceea în casa bogatului, ca și Sfânta Scriptură! De ce mănăstirile în Europa au fost prime Universități...De ce nu există acum o universitate la mănăstirea Bistrița, dar avem universități pe Olt (...știm, pentru acest punct ne-ați rezervat un capitol „ceva mai târziu”!)

Arhim. Veniamin Micle: - Marea amploare a răspândirii tiparului a cunoscut și unele dificultăți, create atât de conducerea Bisericii catolice, cât și de opinia publică. Lupta dintre atelierul tipografic și atelierul de copisti, dintre nou și vechi, a fost înverșunată. Scriptoriile mănăstirești, sprijinite de ierarhia clericală și de aristocrația tradițională, nu cedează ușor locul de supremație unde au domnit, în mod absolut, vreme de peste un mileniu; ele priveau cu îngrijorare scăderea prețului la carte și deprecierea manuscriselor, pe cale de a fi înlăturate din activitatea editorială. Clericii făceau greutăți tipografilor, răspândind zvonul că sunt „trimișii lui Satan”, că se dădeau unor vrăjitorii, că presa tipografică este o unealtă a diavolului.

La aceasta se adaugă și faptul că, tipografiile care erau în genere laici, trebuiau să se supună cenzurii, adesea severe, exercitată de autoritățile bisericești. În opinia publică, noțiunea de „artă neagră”, cum era numit meșteșugul tipografiei, se lega adesea de cea de „magie neagră”, iar urmașul lui Gutenberg la atelierul din Maiența, pe nume Fust, era asemănat cu Faust, și nu numai în virtutea jocului de cuvinte. Sunt cunoscute actele de violențe împotriva tipografilor manifestate în Franța, încât regele Ludovic al XII-lea (1498–1515) a fost nevoit să intervină, la 9 august 1513, printr-o ordonanță în care precizează că tipografiile nu sunt trimișii lui Satan, iar „arta și știința tipăririi sunt o invenție mai mult divină decât omenească”.

AFIRMAREA DIPLOMAȚIEI ROMÂNEȘTI ÎN UNIVERSALITATE: NICOLAE TITULESCU (6 martie 1882 – 17 martie 1941)

-75 de ani de la moartea marelui diplomat român-

Georghe DUMITRAȘCU

Personalitatea fostului ministru de externe al României, de două ori președinte al Societății Națiunilor, Nicolae Titulescu, este fascinantă și impresionantă, iar problematica internațională dintre cele două războaie mondiale atât de bine ilustrată în esența ei de diplomatul român, este de mare actualitate¹.

Eminent diplomat și reprezentant al culturii românești, Nicolae Titulescu s-a înscris definitiv în istoria vieții politice a României, a Europei și a lumii din perioada interbelică, prin contribuții teoretice remarcabile și acțiuni practice eficiente. Și astăzi este recunoscut, nu numai ca promotor al intereselor țării sale dar și ca promotor al intereselor europene și implicit al intereselor mondiale.

Acest ministru de externe al unei puteri mici face o politică mare, sunt cuvintele prin care era definit Nicolae Titulescu la Geneva în anii de glorie și de eșecuri ai Ligii Națiunilor. Eruditul român aparține în primul rând diplomației, dar nu putem omite acțiunea sa parlamentară, opera sa ca ministru de finanțe, gândirea sa juridică, întreaga sa activitate teoretică și practică subsumându-se astăzi contribuțiilor românești de certă universalitate².

„Observator lucid al realităților interbelice, al forțelor și progreselor cuagulate sau distructive, creator și apărător al principiilor de drept internațional, promotor al unei noi ordini politice, economice și morale la scară globală, a fost un soldat curajos în prima linie până la moarte în *tranșeele păcii*. Nicolae Titulescu a fost deopotrivă vizionar, precum și promotor al Europei Unite, numele său aflându-se cu îndreptățire alături de acelea ale lui Jean Monnet și Robert Schuman, ca părinți fondatori ai Uniunii Europene de astăzi”³.

A făcut parte din părinții fondatori ai României Mari asumându-și conștient misiunea de creator și susținător al unei politici externe realiste, echilibrate, de largă deschidere, cu o vocație constructivă, cu principii ferme de drept internațional. Era cunoscut și recunoscut în țară și în diplomația internațională, ca un orator pasionat și convingător, caracterizat prin logică, precizie, eleganță. Ca profesor era preocupat de organizarea învățământului juridic și de buna funcționare socială a regulii de drept. Această calitate de dascăl i-a păstrat cea mai statornică afecțiune. În cercetarea științifică Nicolae Titulescu este un promotor al dezvoltării științei istoriei dreptului românesc⁴.

Referindu-se la situația internațională tensionată de după Primul Război Mondial și la soluțiile preconizate pentru menținerea păcii, Nicolae Titulescu afirma, cu deplină temei: „Nu de revizuirea tratatelor are nevoie omenirea, ci de revizuirea propriilor judecăți”. În același discurs, intitulat **Progresul ideii de pace**, diplomatul român adăuga: „Ceea ce trebuie făcut pentru a asigura pacea este ca popoarele în plină sinceritate și fără gânduri ascunse să lucreze împreună pentru a spiritualiza frontiere, prin acor-

duri de tot felul, în special prin acorduri economice în interesul comun”⁵.

Consecvent acestei idei, Nicolae Titulescu a dezvoltat o diplomație a bunei vecinătăți, a înțelegerii punctelor de vedere ale altor state, o politică de prietenie și de alianțe cu țările balcanice, cu țările din Europa Centrală, a construit bazele unei politici realiste și amicale cu Uniunea Sovietică. Este nevoie, în primul rând, considera el, de construirea unor relații internaționale bazate pe echilibrul de forțe, care să asigure securitatea fiecărui stat.

La 75 de ani de la moartea sa, se poate afirma astăzi, că Nicolae Titulescu a promovat o politică externă consecventă și principială, ce se înscrie pe o linie de continuitate a concepției poporului român privind propria sa implicare în familia națiunilor, linie ale cărei coordonate se regăsesc în orientările actuale ale politicii externe românești: respectarea suveranității naționale, asigurarea securității tuturor statelor, progresul umanității prin cooperarea tuturor națiunilor ș.a.

Cultul lui Titulescu a rezistat timpului, iar meritul pentru întreținerea acestuia în contemporaneitate îi revine istoricului George Potra (decedat în decembrie 2015) editorul operei titulesciene și autor al unor lucrări valoroase prin documentația stufoasă și analiza echilibrată, precum: **Pro și Contra Titulescu, Titulescu, după 50 de ani din nou acasă** și recentul său volum **Nicolae Titulescu. Arhive Pierdute. Dosarul unei recuperări**. Din volumele menționate rezultă că Nicolae Titulescu a fost un politician mare și un diplomat român de neegalat, dar a fost incomod, orgolios, sigur pe el, devenise un obstacol în calea multora, iar „ambițiile” personale cuprinse într-o concepție planetară în politica internațională, uneori greu de înțeles, i-au fost abil speculate de adversari și îndreptate împotriva sa.

Pe plan intern, Nicolae Titulescu a manifestat o adversitate categorică față de legionari, ceea ce îl definește ca pe unul dintre campionii democrației românești, iar amplul său articol „Eu și Garda de Fier” a produs la vremea respectivă o atitudine de dușmănie ireductibilă la adresa lui. O atitudine asemănătoare o întâlnim și în prezent în diferite cercuri și publicații care demonstrează că în persoana sa întâlnim oponentul oricărui fel de extremism, fascism, bolșevism etc., neacceptând niciodată vreun compromis cu acestea.

Într-un climat politic tensionat, Nicolae Titulescu și-a permis să aibă vederi personale și să le exprime public, uneori nu doar neconcordanț ci de-a dreptul contradictorii în raport cu pozițiile oficiale de la București. Consecințele unei astfel de atitudini au fost dramatice, iar diplomatul român a ajuns rapid prin a fi calificat drept trădător de țară, vândut ideo-masoneriei mondiale, comunist ș.a. Tot atunci, regimurile fasciste și profasciste din Europa l-au tratat cu maximă ostilitate, iar forțele și facțiunile de extremă dreapta din propria țară l-au condamnat la moarte considerat a fi pericolul cel mai de temut.

Pentru atitudinea sa antilegionară, Corneliu Zelea

Codreanu l-a amenințat public, în 29 noiembrie 1937, cu „agresiunea” capitală. Dacă diplomatul nostru s-ar fi aflat în țară în timpul rebeliunii legionare nu este greu să ne imaginăm ce soartă ar fi avut.

Regele Carol al II-lea și Gheorghe Tătărescu au pus în operă acțiunea anti-Titulescu, de mare ostilitate față de acesta, folosindu-se de instituțiile din subordine, de lichele politice, de intriganti de carieră, de delatori de profesie ai camarilei regale, care luni la rând au revărsat în ziare și reviste subvenționate, atacuri imunde, care însemnau moartea civilă a marelui diplomat.

Cu toate că evenimentele naționale și internaționale ale ultimilor ani îl confirmă pe diplomatul român în tot ceea ce are mai important opera sa politico-diplomatică, acestui strălucit arhitect al României întregite (1918) i se reproșează că nu a împiedicat dezagregarea României, pierderile teritoriilor de la Est, de la Vest și Sud, izbucnirea celui de-al Doilea Război Mondial și consecințele dureroase ale acestuia.

Ridicolul și absurditatea reproșurilor este că majoritatea acestora vin de la indivizi care nici măcar nu-i cunosc sau care nu-i înțeleg opera, acești antiromâni, deghizați în intelectuali impostori, se lansează fără jenă, și astăzi, în atacuri nedrepte și josnice la adresa ilustrului nostru diplomat.

Se interpretează tendențios dorința diplomatului român de a apropia Uniunea Sovietică în cadrul sistemului de securitate colectivă cu scopul de a diminua efectele negative în relațiile noastre cu statul vecin, dar și în perspectiva gășirii unor soluții favorabile în privința Basarabiei. Se știe că tocmai pentru aceste discuții, în mai 1934, s-a ajuns la un acord între cei doi miniștri de externe al României și cel al Uniunii Sovietice, respectiv Titulescu – Litvinov, privind restabilirea relațiilor diplomatice româno-sovietice⁶.

Cursul acestor negocieri a evoluat pozitiv până în anul 1936, apoi s-a deteriorat din pricina unor suspiciuni și a neîncrederii guvernului român în eforturile lui Titulescu privind acordurile preconizate între cele două state. Prim-ministrul Tătărescu și regele Carol al II-lea, așteptând „momentul potrivit” când Nicolae Titulescu nu se afla în țară, l-au demis la 29 august 1936⁷. Înlăturarea lui Titulescu din funcția de ministru de externe al României a reprezentat o grea lovitură dată diplomației românești și internaționale.

După o „boală” fizică și dureroase lovituri morale, Nicolae Titulescu și-a reînceput activitatea politică, înfruntând adversități numeroase, atât interne cât și externe, depășind obstacolele create prin intrigile și demersurile lui Carol al II-lea, ale prim-ministrului Gheorghe Tătărescu, ale altor membri ai cabinetului acestuia, s-a manifestat activ încă o perioadă pe arena internațională, după demisia din 29 august 1936, întâlnindu-se cu mari demnitari europeni în cursul anului 1937, militând în continuare pentru apărarea intereselor României.

Rezultatul alegerilor din decembrie 1937 a condus însă

la o deplasare spre dreapta a electoratului român, iar Carol al II-lea a încredințat mandatul de formare a guvernului partidului de extremă dreapta Garda de Fier. Atmosfera de ostilitate instaurată odată cu dictatura carlistă și a Gărzii de Fier devenise evidentă și sufocantă. Erau frecvente manifestele lipite pe pereții Facultății de Drept din Capitală sau de pe stâlpii felinarelor de pe numeroase străzi bucureștene, incitând la lichidarea fizică a lui Nicolae Titulescu.

O parte importantă a opiniei publice românești nu-și putea ascunde surpriza, dezamăgirea și dezacordul față de focul concentric al tuturor acestor atacuri împotriva lui N. Titulescu. Delirul anti-Titulescu a primit replica unor oameni politici și publiciști de renume, a unor ziare și reviste de prestigiu, ale căror articole se disting printr-o atitudine tranșantă în apărarea diplomatului român. Astfel, marele publicist Pamfil Șeicaru, deși a avut o poziție opusă din multe puncte de vedere cu Nicolae Titulescu, a luat atitudine față de politica anti-Titulescu, atitudine ce i-a nemulțumit pe detractori. Într-un comentariu din „Sfânta Piatră”, Nichifor Crainic scria: „Că noi, cei de acasă, continuăm să atacăm pe Nicolae Titulescu e un lucru inerent imbecilității noastre morale. E de ajuns să se ridice cineva cu un stat de palmă peste nivelul mediocrității ca să-l izbim cu sălbăticie. Puțin ne pasă de foloasele pe care le-au adus sau le poate aduce încă acestei țări. Ceea ce nu putem suferi în omul superior e tocmai superioritatea lui. Fiecare se crede mai presus de toți ceilalți și, cum apare unul realmente mai presus decât ceilalți, ne jighește și trebuie să-l lovim cu copitele. Când Titulescu era grav bolnav toată țara asta, emoționată, a ridicat rugăciuni pentru sănătatea lui. Dacă el ar fi meritat ar fi fost plâns unanim și tot atât de unanim elogiât. Dar fiindcă s-a însănătoșit și se dovedește

util fără voia noastră, trebuia, evident, să-l batjocorim. Îmi face impresia că ne-am rugat să nu moară tocmai ca să avem pe cine înjura mai departe”⁸.

Din motive de ordin politic și moral Nicolae Titulescu a fost obligat, în ultimele zile ale anului 1937, să părăsească România.

Exilul pe viață, căruia îi devenise victimă, pentru că a servit doar interesul național, ne amintește că cele mai luminoase minți ale țării au sfârșit la fel.

Moartea îl va surprinde, la 17 martie 1941, departe de țara pe care a slujit-o în fiecare clipă, cu credință. Abia după 51 de ani, timp în care s-a odihnit la Cannes, în Franța, rămășițele sale pământești au fost aduse în țară, la 7 martie 1992 și depuse la cimitirul din Brașov. Deși s-a născut la Craiova, Nicolae Titulescu și-a dorit prin testament să-și doarmă somnul de veci la Brașov, în „inima României politice și geografice, în Ardeal, leagănul care i-a ocrotit copilăria, școala care i-a făcut neamul, farmecul ca i-a susținut viața”⁹.

La 75 de ani de la moartea diplomatului român se cuvine să sintetizăm cu propriile sale mărturisiri devotamentul său pentru țară și prețuirea sa pentru „glia strămoșească”.

„Tot ce am putut dobândi pentru România în cariera mea politică a fost fructul luptei și al rezistenței, iar nu al rugăciunii și implorațiilor”.

„Eu care sunt pământean, adânc pământean, eu care particip de atâtea ori la viața internațională fără a uita că sunt român, eu care sunt soldat al țării mele în tranșeele păcii și care n-a cunoscut încă demobilizarea... am văzut toate țările la ele acasă la muncă, spre a ajunge la concluzia că nimic nu poate prețui mai mult ca glia strămoșească”¹.

Cu o artă oratorică inegalabilă, o inteligență scilipitoare

și o atitudine întotdeauna seducătoare, Nicolae Titulescu a știut să-și câștige prețuirea fără rezerve a tuturor celor care au avut șansa să îl cunoască. Egal cu sine însuși, marele diplomat s-a proiectat mereu în vremurile viitoare, cu fiecare eșec sau împlinire a prezentului său.

Au rămas profetice cuvintele sale testamentare ca un îndemn pentru cei care conduc destinele țării noastre, cuvinte rostite cu demnitate în Aula Ligii Națiunilor: „Vrem să fim prietenii tuturor națiunilor, dar în treburile noastre nu primim stăpâni pe nimeni”.

¹ Academia Română, *Istoria Românilor*, Vol. II, *România întregită* (1981-1940), coordonator Ion Scurtu, Ed. Enciclopedică, București, 2003, p. 473-493.

² Cristian Popișteanu, *Nicolae Titulescu – vizionarul*, în „Curierul Național” din 17 martie 1992.

³ „Fundatia Europeană Titulescu”, Nicolae Titulescu, *Opera politico-diplomatică*, 10 ianuarie 1937 – 31 decembrie 1937, Partea I, volum îngrijit de George C. Potra, București, 2007, p. 7.

⁴ Adrian Năstase, *Nicolae Titulescu contemporanul nostru*, „Fundatia Europeană Titulescu”, Ed. Metropol, București, 1995, p. 89.

⁵ Nicolae Titulescu, *Dinamica păcii*, în volumul Nicolae Titulescu „Discursuri”, București, Ed. Științifică, 1967, p. 361.

⁶ Octavian Tăcu, *Problema Basarabiei și relațiile sovieto-române în perioada interbelică* (1919-1939), Chișinău, Ed. Prut Internațional, 2004, p. 218-219.

⁷ Emil Bold, I. Ciupercă, *Europa în derivă (1918-1940). Din istoria relațiilor internaționale*, Iași, Casa Editorială Demiurg, 2001, p. 139-140.

⁸ Fundatia Europeană Titulescu, Nicolae Titulescu *Opera politico-diplomatică, ianuarie 1937 – decembrie 1937*, Partea I, volum îngrijit de George Potra, Ed. Fundatia Europeană Titulescu, București, 2007, p. 67.

⁹ Adrian Năstase, *op. cit.*, p. 173-174.

¹ „Fundatia Europeană Titulescu”, Pro și Contra Titulescu, vol. I, ediția a II-a, îngrijită de George C. Potra, București, 2012, p. 5; Adrian Popescu, *Eternitatea unui destin*, în „Gazeta de Transilvania” din 14-15 martie 1992, Brașov.

CURIERUL DE VÂLCEA, 26 ANI!

Pe 22 ianuarie 2016, la Biblioteca Județeană a avut loc sărbătorirea celor 26 de ani de la înființarea cotidianului Curierul de Vâlcea, în licență proprie, prima, particulară, în România și a fost lansată, în partea a doua a manifestării, cartea „Răpire sângerândă”, autor Ioan Barbu, și prezentată de scriitorul Doru Moțoc-cel mai în vogă artist al cuvântului, din Râmnicu Vâlcea, din perioada postbelică...

Ioan Barbu. - Acum douăzeci și șase de ani, în dimineața zilei de 22 ianuarie 1990, a apărut, în toate chioșcurile județului, Curierul de Vâlcea, nr. 1, de la început, un ziar în slujba, și numai în slujba, cetățeanului. În cei 26 de ani, care au trecut, ziarul s-a impus prin adevărul știrilor comunicate, dar și prin soluții, de multe ori, la problemele apărute, de interes cetățesc...

Lilian Zamfiroiu: - „Mă bucur că sunteți din nou împreună cu noi la această manifestare de...suflet! (...) Nu ne gândeam în urmă cu douăzeci și șase de ani că copilul celor opt membri fondatori, îmi permit să nu mă numesc printre ei, eu fiind primul angajat, va ajunge la așa performanță...7145 de ediții! Evident, cuvintele mele vor fi subiective fiind vorba despre o experiență proprie...care a rămas și după plecarea mea de la „Curierul” fiindcă legăturile mele au continuat cu domnul Barbu, cu familia Barbu... Ne-am întâlnit acum douăzeci și șase de ani, înainte de 22 ianuarie, într-un apartament din Ostroveni, la Gheorghe Smeureanu acasă: gazda, Ioan Barbu, Petre Tănăsoaica, Silviu Popescu, Dan Manolăchescu, Petrinel Ștefănescu, Traian Dobrinescu și Bebe Ungureanu. Majoritatea pleaseră de la vechiul ziar „Orizontul”, care, între timp, devenise „Evenimentul”, unii dintre ei, lucrând și la primul săptămânal privat din România, „Reporter”, tot vâl-

cean, condus de dl Parolea Moga...Eu eram profesor la Copăcelul, la școală...Stăteam la școală trei patru ore și la ziar, zece, douăsprezece! ore... Predam la ora trei, patru dimineața, ziarul ce urma să fie tipărit a ceea zi! ...Am scris istorie cu acest ziar care pe zi ce trecea se vindea mai bine. Era cumpărat de dvs, deci erați cu noi părtași la această istorie...dvs, da, dar și oamenii de afaceri, cu publicitate”! ...Vorbitorul a continuat cu prezentarea unor amănunte amuzante-acum, deloc atunci, care țineau de cenzură și libertatea de exprimare... Trebuie să remarcăm și noi, spectatori cunoscători ai vremurilor, că succesul Curierului se baza, orice ar spune gazdele manifestării de acum, pe faptul că cei șapte, opt fondatori erau cei mai cunoscuți ziariști de la Orizontul, și că ei s-au rupt de la acest ziar, foarte cunoscut și temut la Râmnicu Vâlcea și, forțând lucrurile-nu au rămas la „Orizonturi noi”, au înființat „Curierul de Vâlcea”... „Orizonturi noi” fiind un ziar din ce în ce mai slab... (a se urmări discursul pe www.culturaarismundi.ro, Arhiva Video, cu titlul „Curierul de Vâlcea, 26! Ambasadorul la Vatican, Lilian Zamfiroiu”-se poate intra și de pe You Tube)

Ștefan Zară: - (...) Ne simțim datori să vă felicităm pentru întreaga DVS Lucrare pusă în slujba adevărului, a informației corecte, a culturii neamului românesc ...Lansat ca noutate publicistică în Râmnicu Vâlcea, când încă evenimentele prin care s-a răsturnat regimul roșu (ateu) din România încă nu se încheiaseră, „Curierul de Vâlcea” a cunoscut o evoluție ascendentă în plan editorial și tipografic, precum și în arealul către cititor. Într-o societate marcată de schimbări imprevizibile și într-un peisaj mediatic dominat de senzațional și agresivitate, „Curierul de Vâlcea” și-a propus să așeze în prim plan valorile morale și spirituale tradiționale... (a se urmări discursul pe

www.culturaarismundi.ro, Arhiva Video, cu titlul „Curierul de Vâlcea, 26! Comunicat Arhiepiscopie”-Ștefan Zară”-se poate intra și de pe You Tube).

Au luat cuvântul în continuare prefectul județului Dumitru Cornoiu, vicepreședintele CJ Vâlcea Dumitru Persu, subprefectul Aurora Gherghina, viceprimarul Eduard Vîrlan, Radu Alexandrescu, Constantin Argeșeanu, Nicolae Dinescu din partea Academiei Olimpice Române Filiala Vâlcea și Ion Horia Horăscu, primarul Prundeniului, fiecare, subliniind personalitatea lui Ioan Barbu, abilitatea sa managerială, respectarea cetățeanului prin informarea sa corectă, dar și pe a înlocuitorului său în funcția de director general al ziarului Curierul de Vâlcea, Sorin Alexandru Barbu.

Simona Maria KISS

* CURIERUL DE VALCEA, 26!...MESAJE

La mulți ani Curierului, ani buni, minunați, plini de știri și de articole care să anunțe vești bune pentru neamul daco-românilor, pentru România, care să vestească descoperiri și opere minunate create în spațiul vâlcean! Fie ca Domnul să fie cu noi și să ne inspire tot timpul. Mulți ani de viață, plini de sănătate Fondatorului, Părintelui Curierului, d-lui Ioan Barbu! Vă îmbrățișez cu dragoste pe toți...
Ștefan DUMITRESCU (23 ianuarie 2016)

La multi ani "Curierului de Valcea"! Este remarcabil faptul ca primul ziar independent din Romania a "rasarit" la Vâlcea, dar nu este întâmplător; având onoarea să-l cunoască mai de aproape pe distinsul scriitor Ioan Barbu, mi-am dat seama ca

numai domnia sa - un om cu un caracter puternic și o voință de fier putea să lupte și să depășească atâtea obstacole inerente începutului, după zeci de ani de comunism. "Curierul de Vâlcea" înseamnă în primul rând Ioan Barbu, căruia trebuie să îi mulțumim că există, pentru munca lui neobosită în publicistică și cultură. O lungă perioadă de timp, publicația vâlceană a promovat mulți scriitori români din țară și din depărtări, printr-un Supliment cultural de mare valoare. Mai multe numere ale aceluși "copil" minunat al "Curierului" au trecut Oceanul și le păstrez cu grijă la Montreal. Sunt mândru că l-am cunoscut pe acest mare ROMÂN patriot, pe scriitorul Ioan Barbu.

La mulți ani din Saskatoon, Sk (unde mă aflu când scriu aceste rânduri) cititorilor devotați și prietenilor publicației vâlcene!

Așa să ne ajute Dumnezeu!

Alexandru CETĂȚEANU (22 ianuarie 2016)

Gracias Sr. Ioan Barbu por su trabajo de 25 años en el diario Curierul de Vâlcea y por su permanente interés por el mundo del arte y la cultura.

(<http://joanpanisello.blogspot.com.es/2016/01/joanpanisello-al-canal-te.html>)

En este enlace puede ver la presentación del libro REGIMIENTO ALB, en Barcelona (Catalunya) España. Traducido al español: EL REGIMIENTO BLANCO

DI Ioan Barbu mulțumiri pentru activitatea sa de 25 de ani, în ziarul Curierul Vâlcea, permanent și pentru interesul său în lumea artei și culturii.

În acest link puteți vedea lansarea cărții „Regimentul alb”, la Barcelona (Catalonia) Spania. Tradus în limba spaniolă: „Regiment White”

Joan PANISELLO CHAVARRIA (22 ianuarie 2016)

TEXTUL EMISIUNII TRANSMIS PE CANAL TE dimarts, 19 de gener de 2016
Joan Panisello al Canal TE

El canal de TV de les Terres de l'Ebre, CANAL TE, ha emès aquesta setmana passada un reportatge gravat a l'Institut Ramon Llull de Barcelona amb motiu de la presentació a Barcelona del llibre EL REGIMIENTO BLANCO, amb presència a la taula presidencial del seu autor, el Sr. Ioan Barbu, Jesús Ávila Granados, Iury Dutza i el mateix Joan Panisello. Aquest treball ha estat fet pel periodista Dani

Gutiérrez.

La segona part del reportatge ha estat feta per Jaume Borja al mateix taller i sales d'exposició de Joan Panisello, al seu poble de Jesús.

Aquest reportatge ha estat passat al programa PLAÇA MAJOR, del dia 14 de gener dirigit per Tere Giné. Moltes gràcies a tots els que han intervingut en aquest treball.

Marți, 19 ianuarie 2016, Joan Panisello la Canal TE

Postul de televiziune Terres de l'Ebre, CANAL TE a emis săptămâna care a trecut un reportaj din cadrul Institutului Ramon Llull din Barcelona, secția literatură, având ca obiect lansarea cărții „Regimentul alb” în prezența autorului, domnul Ioan Barbu, și domnilor Isus Avila Granados, Iuri Duță și maestrului Joan Panisello. Emisiunea a fost realizată de jurnalistul Dani Gutierrez.

Partea următoare a reportajului a fost prezentată de Jaume Borja care a curat expoziția lui Joan Panisello închinată chipului lui Iisus.

Acest reportaj a fost prezentat în cadrul programului PLAÇA MAJOR, realizat de Tere Gine. Multe mulțumiri celor care au sprijinit această acțiune.

IOAN BARBU: „RĂPIREA SÂNGERÂNDĂ”

După ce în urmă cu un an am auzit niște cuvinte imposibil de auzit din gura unor români de pe Valea Oltului din nordul Vâlcei... „țara va ajunge pe mâna străinilor”, leitmotiv preluat chiar din gura unui contracandidat la președenție, mi-am dat seama, că, de la 1944 și până la 2014, șaptezeci de ani, degeaba au trecut peste noi anii; cum adică german sas? m-am gândit la tatăl meu, el, ce ar fi fost acum, basarabean rus? Și iarăși memoria mi-a jucat o festă, când, mi-am amintit de o ședință de la Arhivele Statului, prin 2005, când, unul dintre noi a luat cuvântul într-o întrunire legată de Ziua Unirii de la 1859, și a zis: sunt liniștit și fericit când văd că președintele statului este un om care are numele terminat în ESCU...și, se mai lauda că asta le spune studenților lui (el fiind lector cu ora, aici pe malul Olăneștiului) ori de câte ori are ocazia...Iliescu, Constantinescu, Băsescu... Nu știu cum se simte acest exemplar-unicat-de român, dar cu mulți prieteni în urbe, acum! Citesc la pagina 31 două, trei fraze care mă înfloară, îmi provoacă aduceri aminte despre români basarabeni evacuați, aduși aici cu voia lor, dar mânăți forțat, încadrați de șiruri de călăreți ulani, la traversarea Transilvaniei pe la Bacău sau Bicz-Borsec-Tg Mureș, Brașov sau Sibiu, și, doar după Tâlmăciu lăsați liber, fără cai de jur împrejur, când au trecut în Vâlcea. Mă înfloară că aud și văd scris „românul basarabean”... „Dacă îl surprinzi pe românul basarabean cu ochii în lacrimi, sau doar trist, sau doar îngândurat, el se va redresa, rugându-te să-l ierți. Numai dragostea de România și de libertate îl face să se arate trist și în lacrimi în fața lumii.” (op.cit. p.31)...Acesta este apelativul corect, român basarabean, pe care trebuie să i-l adresezi fostului român de peste Prut, la fel cum este românul ungar, românul lipovean sau românul german. Dar mai ales acelor „români basarabeni” care în 1944 au venit în Regat peste impresionanta cifră de două milioane (în Vâlcea șaptezeci de mii)...Da, așa este, așa cum scrie în carte, după martie 1944 acei români se uitau pe furii către răsărit, și-au distrus actele de identitate (după 23 august 1944), plâneau după casele lor și bătrânii părăsiți; plâneau când nu-i vedea nimeni, inclusiv proprii copii născuți, și mici, în Basarabia, și cei născuți aici. Da, aici, pe Valea Oltului, care este frate cu Nistrul...Niciodată cei de pe Olt și Nistru nu vor fi frați cu cei de pe Don sau Volga decât în trupul lui Iisus Hristos...și acest lucru i-atât de frumos!

august 1944), urmașii celor de atunci. Republica Moldova mășcăluiește spre Europa...Dar, sufăr! după Cernăuți, Hotin, și Basarabia istorică răpitate de Ucraina, și le doresc înapoi!...Gândurile acestea prezente în mine de când am fost conștient de ceea ce sunt mi-au fost răscolite de „Răpirea sângerândă”, schiță literară istorică care deschide volumul despre care vorbim și, care, cum se vede, a dat titlul volumului de față.

Iată, în „Rugul” citesc o frază care mă entuziasmează...îmi vine să plâng cum plâneau românii basarabeni din schița trecută, dar mă rușinez! sunt extraordinar de emoționat-noi, puii de basarabeni adevărați avem ceva din Alioșa Karamazov, de! influența pământului moldovenesc ca și cel muntean, de când Cantemir și Brâncoveanu au avut de suferit pentru partea de sânge slav sau oriental... Da, am citit la pagina 47: „Scrieți adevărul și veți avea cărți bune” (numai mie nu mi se recunoaște asta, fiecare frază a mea, de carte sau revistă-ziar, existând, înainte, în realitatea care mă înconjoară; de, așa a vrut Craiova literară! Felix mi-a copt-o așa, ducându-mă acolo pentru afirmare!! Lucrând la Avioane nu mi-a fost suficient și nici prezența fratelui meu la Filarmonică, fratele adus de la Botoșani, cum și eu am fost adus la Râmnic, la Hervil, din aceleași rațiuni...Dar ce știu zăbăuciiăștia despre „Tehnologie și Artă” despre transfigurarea cibernetică a industriei și culturii românești...care a început în 1970!). Am văzut, „Orice adevăr merită citit” scrie și pe frontispiciul ziarului sărbătorit în aceeași zi cu lansarea acestui volum! părănd, că Ioan Barbu este dominat de sentimentul acesta reconfortant, de mult timp, fără de care nici o artă nu poate exista, fie ea arta cuvântului, arta plastică, arta muzicii, arta publicisticii, arta ingineriei, arta finanțelor...relevarea adevărului fiind cea mai înaltă artă, pe care și cartea sfântă

o consacra: „Eu sunt calea și adevărul”, trupul lui Iisus Hristos! Aflăm din această povestire (p.49) că Onisifor Ghibu, în 1917, „este principalul catalizator al acțiunilor care au dus la (...) introducerea alfabetului latin în școală și administrație.” Așa să fie, oare? Noi știm că țarul Alexandru al II-lea, dar și țarul Nicolae al II-lea, sub care tatăl meu a făcut școala primară (și doar atât, ajungând la treizeci de ani anteprenor tâmplar, iar pe livretul său militar, eliberat la Nicolina Iași, scriind: maistru militar căi ferate), n-au distrus biserica, iar populația din Basarabia a avut două limbi oficiale: limba rusă

și limba rumână cu grafie latină (vezi poza atașată-1856) ...Cum altfel să se explice faptul că toți basarabeni români au avut profesii, după 1918, în domeniul limbii și literaturii române; și nici că se putea altfel, școala în Bucovina de nord (Ucraina astăzi) studiindu-se în două limbi: germană și română; așa deci, nici Rusia nu vroia ca populația din Basarabia să rămână mai prejos, obligând-o la cele două limbi: rusă și rumână... înțelegeți unde este comparația!?...cele două imperii, vecine, luptându-se chiar și în cultură, pe carne de tun românească. Dar, nici Oltenia n-ar fi avut dezvoltarea care a urmat lui C. Brâncoveanu de n-ar fi fost aici ocupație austriacă, apoi, culmea ironiei, rusească... De aceea mi-am permis mereu să folosesc sintagma „Oltul, frate cu Nistru”, Basarabia adevărată fiind mereu asociată cu Bucovina de nord și, iată, cu Oltenia...Și sudul Olteniei este lipit de Dunăre, și sudul Basarabiei este la fel

(de unde numele Basarabiei); așa cum și nordul Olteniei-Vâlcea este lipit de regiune cu etnie germană, la fel nordul Basarabiei. Aici a fost schepsisul alipirii Hotinului la Ucraina, ca Basarabia să fie ruptă de spiritul german-benefic oricui! Ni se pare extraordinară activitatea pro Basarabia a lui Onisifor Ghibu, într-o perioadă extrem de dificilă, dar și a fiului său Octavian, amândoi în acest „Rug” în care se parcurge acest concetios, tacit, dintre România și Ucraina, până în zilele noastre. Dar cele mai frumoase rămân cuvintele lui Mihail Kogălniceanu: „În momentul în care România va câștiga gurile Dunării va fi o țară puternică. Din momentul în care va pierde gurile Dunării, România nu va mai exista”. Iată ce ne spune istoria până în ziua de azi: Cuza a avut Basarabia istorică de partea sa, și a creat frumosul stat Principatele Române numit și România; s-a născut în 1859 și a primit actul de identitate, România, în 1878. În același an a cedat Basarabia istorică, Rusiei. În 1918 România devine mare și puternică cu Basarabia istorică înapoi, până în 1944, când, iarăși, ca să existe, dă toată Basarabia înapoi la ruși! Nu știm ce să înțelegem despre afirmația lui Kogălniceanu, acum. În 1947, România, de care vorbește Kogălniceanu, a dispărut...Brr!

Carte format îngust, frază scurtă, propoziții așiderea, stil concis, cum este și în caracter Ioan Barbu (cineva l-a comparat foarte bine cu Geo Bogza); se vede rodul muncii de ziarist, reporter, se vede și stilul împăciuitor care trădează omul de credință, adevărat, echidistant, și scriitorul și ziaristul fiind la fel de subliniați, importanți, trebuind, musai, ca amândoi să aibă geniu dacă fac casă comună...și nu cum susțin criticii de la Craiova, trăind în alte vremuri, că ei dau girul geniului...Editura Inspirescu, Satu Mare, 2016 cu o prefață și posfață de Gabriela Rusu Păsărin, respectiv, Ion Nete. Ilustrația, fotografiile cu lucrări de Salvador Dali, iar pe coperta I o frumoasă lucrare de gravură intitulată „Răpirea Basarabiei” de Ary Murnu, apărută în revista Flacăra-artistică, literară, socială, anul I nr.30 din 12 mai 1912.

PE ARIPI DE POEZIE...

Prof. de limba și literatura română,
Daniela Florentina CHIRILOIU

15 ianuarie 2016 am avut bucuria de a fi prezentă la lansare de carte a poetului vâlcean Nicu Cismaru, un om sensibil dedicat cărții. Evenimentul s-a desfășurat la Casa de Cultură „George Topîrceanu” din Curtea de Argeș. Am împărțit împreună cu ceilalți invitați bucuria de a gusta din poezie și nu orice poezie, o poezie racordată la realitate. Cu toții știm că traversăm o perioadă măcinată de interese mercantile, în care valorile sunt zguduite aspru, în mijlocul căror artistul supraviețuiește greu, prin creația sa. Poetul, în special, este promovât prin manifestări culturale sfioase căci este anihilat de aspecte banale, cotidiene, de ordin politic, economic. El are suflet și, pentru a pătrunde în universul său, cititorul are nevoie de sensibilitate, dăruire, credință.

Poezia se adresează celui înzestrat cu această sensibilitate. Ea mișcă sufletește, alină, umple goluri și locuri nebănuite. Urcă spre infinit și-ți picură în suflet fericire. Așa face poezia așternută de domnul Nicu Cismaru. Creațiile sale din volumul intitulat metaforic, „Resturi de paradis”, reactualizează elemente definitorii ale spiritualității: dragostea, credința, nădejdea, morala, speranța, readucându-ne în spațiul original, în paradis, la care au acces doar inițiații. Vin să edulcoreze iadul în care ne ducem viețuirea.

Consider că titlul se află într-o unitate perfectă cu poemele, este adecvat conținutului textual, punându-se reciproc în valoare. Mărturisesc că titlul volumului mi-a stârnit curiozitatea și poezia care dă și numele volumului mi-a prezentat universul ermetic al poetului. Nu am perceput-o ca pe o poezie ușoară, e o poezie plină de simboluri, o poezie care te emoționează de la primele versuri și care te pune pe gânduri, te invită la meditație, te întreabă care e rostul tău pe acest pământ, una în care te regăsești. Frumos cuvânta Blaga despre rolul poeziei: „Poezia este un veșmânt în care ne îmbrăcăm iubirea și moartea”. Creațiile domnului Nicu Cismaru tocmai aceasta mărturisesc. Regăsim atât partea erotică, cât și cea thanatică.

Poemele incluse în „Resturi de paradis” au o tematică plurivalentă. Regăsim poezii sociale, reminiscențe ale jurnalistului Nicu Cismaru, poezii care conturează imaginea femeii arhetipale, poezii ce abordează patriotismul în forma lui pură.

De pildă, poemul „Doamne, dă-ne minte!” ilustrează în chip original condiția societății și reprezintă un îndemn adresat românului, terfelit în noroi. Sângele tânăr are putere, dar a fost redus la tăcere de „mutre importante”¹ ce defilează și „dezbat în dodii probleme sociale”². Metafora țării rânite despre care ne vorbește poetul reprezintă realitatea zilelor noastre, una crudă și plină de incertitudine. Țara plânge și e hăituită de ipocrizie: „Când lupii-și schimbă blana cu pieile de oaie”³.

„Pe șevaletul nopții tale” constituie o poezie care aduce în prim-plan condiția femeii. Această imagine este configurată

prin elemente precum surâsul care e „o pată roz”, mersul „un tablou/ Care mă duce și m-aduce”, „buza ca un spic de grâu”, părul ce „ninge peste noapte”, fruntea, simbol al cunoașterii.

Efemeritatea condiții umane este ilustrată în poezia „Așa mai pleacă o noapte...” Versul „Așa mai pleacă-o noapte, așa mai trece-un an” are rol de refren și accentuează nerăbdarea timpului. Parcă pentru a învinge această curgere nemiloasă a timpului, poetul se refugiază în țesătura scriiturii: „Mă las furat de rimă, mă sinucide-un vers”⁴. Truda poetică presupune efort, iar noaptea e „brună”, mersul spre Lună fiind îngreunat.

Valorile s-au inversat, oamenii au început a resimți riturile de trecere: înmormântarea, botezurile, nunțile anapoda. Se veselesc la riturile funerare, chefuiesc și nu mai au inima cernită, parcă se simt ușurați, au scăpat de o povară..., fapt sugerat de poezia „Se iefținește dreptul de-a muri”: „Suntem trecuți în alte calendare./ Savant, ne recunoaștem încă vii./ Trăim de azi, pe mâine, la-ntâmplare/ Se iefținește dreptul de-a muri(...) Ne mai cinstim cu câte-o-nmormântare./ Mai fermi și mai decizi ca niciodată”.

Poetul deplânge arzător soarta poporului său în poemul intitulat „Ođă tristului popor” :

„Vedem azi cum bunăoară,/ Imbecili cu minți perfide/ Au furat această țară,/ Împărțind-o-ntre partide./ Ne-au falsificat istoria,/ Vlad a devenit vampir/ Stăm pasivi și ne ascundem/ Cerșetori prin cimitir./ Pe când ne-njurăm ca proștii/ Javrele prea arogante/ Pun pe listele votării/ Infractori și vagaboante./ Ne trimitem imbecilii./ Creduli să ne guverneze./ Însă când ajung acolo/ Conduc, după interese./ Zeci de ani ne-au răs în față/ Și ne-au pus biruri în spate./ Ei cu burțile prea pline./ Noi, cu capetele plecate./ Stăm și ne uimim, cum cară/ Din averea țării sfinte./ Fură munți, fură ce mișcă./ Plâng străbunii în morminte./ Plânge codru-n lama drujbei/ Că-i cărat peste hotare./ Stăm pasivi, privind cum pleacă/ Pădurile seculare./ Cât i-o mai răbda pământul/ Pe-acești lacomi? Niște javre/ Care strică sensul vieții./ Transformându-ne-n cadavre./ Mită iau fără rușine./ Fără simț, fără măsură./ Fac spectacol mediatic./ Când sunt prinși cu rața-n gură./ Țin adânci și lungi discursuri/ Siropoase și banale./ Și se vaită că degeaba/ Sunt târâți prin Tribunale./ Unde ne-o fi demnitatea?/ A murit în noi mândria?/ Ori nu vrea poporul ăsta?/ Să salveze România!?” Suita de interogații retorice creionează indignarea poetului față de indiferența omului de rând, care acceptă infracțiunea, mita, furtul, interesul.

În alt poem regăsim tema dragostei. Iubirea e regretată, iar necuprinsul iubitei îl aspiră pe poet. Punctele de suspensie din primul vers al poemului „Când mă aspiră necuprinsul tău” accentuează tristețea eului poetic, probabil regretă o iubire demult apusă: „Probabil mi-am dorit, dar... și tu ai.../ Și iată cum s-a săvârșit eroarea/ Lăsând hazardul între noi să stea./ Și să ne guverneze întâmplarea”. La ceas de noapte, stând la geam și trăgând din țigară, iubitul e convins că doar

creația îi poate suplini dragostea ce s-a consumat repede. Odată a fost un fulger, iar acum e un soare stins. Cele două metafore „fulger pe-o planetă vie” și „soare stins” realizează o antiteză între tinerețe și momentul maturității. Petecul de hârtie îi oferă liniște, siguranță, înțelepciune: „Și doar aici p-un petic de hârtie/ Itinerariul vreau să mi-l sfârșesc” Și e convins că întreaga sa creație îi conferă dreptul la nemurire.

„Dar te iubesc” constituie poezia mea preferată, care descrie trăirile fiecăruia la un moment dat : „Am să te ning cu dorul meu pe frunte./ Ți-am să te spăl pe gât cu apă vie./ Culeasă, din păcatele mărunte./ Ești vina mea, cu chip de veșnicie./

În cer și mare-am semănat albastru./ Tu l-ai închis în ochi, de vreme bună./ În așteptarea unui nou dezastru/ Mi-ai pus în suflet teamă și furtună./

În câte-o umbră-mi strălucesc prezentul./ Pe câte-o toamnă mă sprijină zarea./ Și mă topesc încetul cu încetul./ Așa, cum se topește înserarea.

Dar te iubesc cumplit, ca pe-o poveste./ Și te iubesc cum nimenea nu știe./ Ești amăgirea nopților terestre./ Iubita mea cu chip de veșnicie.

Copacii stau cu brațele deschise./ În frunza lor se freamătă chemarea./ În vraja lumânărilor aprinse/ Ne pregătim să ne-amăgim, urcarea.

Și dacă-am să te ning cu dor pe frunte/ Și-am să te spăl pe gât cu apă vie./ În noaptea-n care, nici eu nu știu unde./ Nici ce-a mai fost, nici ce-o mai fi să fie./

Pun în cafea aroma gurii tale/ Și beau în noapte, din amarul dulce./ Și mă împușc iubito cu petale/ Și las un dor în vânt să se usuce.

Dar te iubesc cumplit, ca pe-o poveste./ Și te iubesc cum nimenea nu știe./ Iubita mea, în nopțile terestre./ Hai să murim ascunși în poezie.

Și fiindcă iubirea adevărată de cele mai multe ori presupune și durere, suferință, dor și întristare, „O frunză ne mai strigă” reliefează strigătul unei iubiri neîmplinite. Ramul a devenit „trist și rece” din cauza lipsei iubirii. Înstrăinarea se instalează treptat, iar „dorul meu aripa o fâlfâie pe frunte”.

Și cred că cel mai bine poetul ilustrează condiția sa în creația poetică „Un vers e-o inimă ce bate”. Acesta poate fi orice. Se poate metamorfoza în lebădă, poate lua chipul lunii, al soarelui, sau al unui găngurit de porumbel. În toate pulsează cu intensitate, cu ardoare inima ce mișcă sufletul lectorului. Poetul își dorește o reîntâlnire cu iubita sa: „La tine vreau să zbor, pe steaua ta polară-/ Să rătăcesc aievea în suflet și să nu te/ Iradiez cu gânduri, amare, bunăoară”.

Așadar, în aceste vremuri pragmatice, poezia vâlceanului Nicu Cismaru ne mângâie sufletește, ne dă aripi care să ne poarte spre paradis, spre nemurire...

¹ Nicu Cismaru, *Resturi de paradis*, Editura Hoffman, Caracal, 2015, p. 9

² *idem*

³ *idem*

⁴ *Ibidem*, p.96

UNIREA CA O PERMANENȚĂ

Ziua Unirii încă n-a trecut.
Ea trebuie să fie în fiecare zi.
Ne cheamă sângele dintr-un trecut durut
Și-și cere dreptul la timpul ce va fi.

Mă-ntreb și-ntreb: cu ce drept, ce teme
Ne luară corbii mândra Bucovină?
Țăiară Basarabia ca niște zmei
Din trupul țării, blândă și blajină.

Am fost datori?! Noi suntem lângă Istru
De mii de ani, am fost lângă Carpați
Cu Marea Neagră, cu Tisa și cu Nistrul
De-o veșnicie uniți și-nconorați.

Trecut-au hoarde peste trupul sfânt,
Barbare triburi, urlând călări pe cai,
Ne-au chinuit, ne-au ars, dar nu ne-au frânt;
Am stat lipiți de-acest picior de plai.

Și iată-ne așa, fără de veste
Aflăm că țara ne e scoasă la mezat,
Că Dacia rămâne o poveste
În care Decebal s-a spânzurat.

Și prădătorii vin să ne alunge,
Să stoarcă tot ce se mai poate stoarce.
- Barbare chipuri, până când? Ajunge!-

O filă grea istoria întoarce.

Îmi strig copilul de dincolo de gard
Și tu-l împuști dacă-ți întoarce fața.
Pe Dumnezeu din Biblii tu ni-l arzi
Și ne spoiești cu sânge dimineața.

Cu ce-am greșit când ne-ai ciuntit aiurea
Fășii din țara cu fața ca un Soare,
Când ai tăiat cu barda și securea
Din trupul țării care veșnic doare?!

Tratate și-nțelegeri influente,
Manevre deocheate și obscene,

Scenarii născocite de mințile demente,
Trădări de frate și vânzări viclene.

Asta sunteți... voi semănați urgie,
Nemernici însetați de foc și de sânge
Iar noi suntem stăpâni pe grai și glie,
Chiar dac-un colț furat mai plânge.

...
Ziua Unirii încă n-a trecut.
Ea trebuie să fie în fiecare zi.
Ne cheamă sângele dintr-un trecut durut
Și-și cere dreptul la timpul ce va fi.

Ion DRĂGHICI

PROIECTUL BUGETULUI LOCAL AL ORAȘULUI HOREZU PE ANUL 2016 ÎN DEZBATERE PUBLICĂ

Administrația publică din orașul Horezu, în temeiul legislației privind transparența decizională, a început o largă consultare cu cetățenii pe tema proiectului bugetului local pentru anul 2016.

Întâlnirile au drept scop, atât informarea reciprocă administrație-cetățeni cât și preluarea și cuprinderea în agenda de lucru a primarului și consiliului local a problemelor și propunerilor prezentate de membrii comunităților ce formează unitatea administrativ-teritorială, pentru anul 2016.

Primarul orașului, Fârtat Ilie, a inițiat o campanie de dezbatere cu cetățenii orașului, acțiunea debutând cu cele trei întâlniri care au avut loc ieri, 10 ianuarie, în satele Tănăsești, Urșani și Ifrimești. Propunerile formulate de cetățenii celor 3 comunități, precum și cele formulate de cetățenii celorlalte sate; Romanii de jos, Romanii de sus, Romanii de sus – Săliștea și Râmești la dezbaterile care vor avea loc în zilele următoare, vor fi analizate și prioritizate pentru cuprinderea lor în bugetul local al anului 2016.

Acțiunea va continua cu o dezbatere publică ce va reuni toate comunitățile locale, ONG-urile și instituțiile care, într-un

fel sau altul, depind sau au legătură cu bugetul local al UAT Horezu; învățământ, sănătate, cultură, evidența populației, serviciile publice, etc. Dezbaterile va avea loc în ziua de 21 ianuarie 2016, orele 16,00 la Casa de cultură Horezu. Ședința de aprobare în consiliul local a bugetului pe anul 2016 va avea loc în ziua de 28 ianuarie a.c.

Referind-se la acțiunea de consultare publică, primarul, Ilie Fârtat, ne-a spus: "Participarea cetățenilor în procesul guvernării și implicit al luării deciziilor este un concept nou, apărut în ultimul deceniu, devenind din ce în ce mai mult o practică care aduce beneficii, atât administrației publice locale, cât și comunității locale. Participarea activă a cetățenilor redă faptul că ei au capacitatea de a discuta și genera opțiuni decizionale independente. Acest fapt cere administrației publice să facă publice programele și strategiile de dezvoltare, pentru a se asigura că decizia finală va fi în concordanță cu cerințele și opțiunile publicului. Reprezentanții aleși ai cetățenilor au, evident, drept de decizie publică. Ei pot lua

această decizie singuri, pe baza discuției dintre ei, sau dintre ei și experți, sau dintre ei experți și public. Atâta timp cât decizia pe care o iau reprezentanții aleși afectează un anumit grup sau comunitate, este firesc și absolut benefic ca grupul sau comunitatea respectivă să fie consultate cu privire la acea decizie. Nu numai că astfel se asigură o mai bună reprezentare a intereselor grupului sau comunității respective, dar calitatea deciziei crește, deoarece ea se bazează pe o informație mai largă, mai diversă și mai relevantă. Mai mult, deciziile publice luate în urma implicării publicului sunt mai ușor acceptate de comunitate, deci mai ușor de implementat și cu un cost de implementare mai redus. Administrația publică din Horezu are experiență în acest sens, strategiile, programele și proiectele dezvoltate în ultimii ani fiind mărturie că, numai printr-o consultare, participare publică și transparență decizională, administrația și comunitatea locală au putut aduce, an de an, plus valoare orașului".

Pentru informații suplimentare contactați: Fârtat Ilie – Primarul orașului Horezu – tel. 0740.217.540, fax: 0250.860.481 ; e-mail: primaria@orasul-horezu.ro

LA MULȚI ANI IOANE !

A fost Ioan un Mare Prooroc, pregătitor de Cale și Botezător !
Apoi Ioan Apostolul Iubirii, cel Preaiubit de Bunu-Învățător !
A fost Ioan Gură de Aur, lui DUMNEZEU Mare Predicator !
Scărarul și Ioan de la Suceava, zelos oricare, harnic Slujitor !

E-o mare cinste că tu ai, frumosul nume de Ioan !
Fă ca oricine să observe ca te Sfințești an după an !
Te cheamă Ioana sau Ioan, Jana, Ivanka ori Ivan ?
Giovani, Ianoși, John, Johan? să-l porți în Cinste an-de-an !

Și să nu uiți de văduve, de săraci și de orfani
Că nici DOMNUL n-o Să uite, Să-ți Dăruiască Veșnici ani !

Paulian BUICESCU

15 ani
Salută Audionova LINX

AUDIONOVA LINX: 15 ANI ACTIVITATE

La Filiala din Calea lui Traian nr.174 am descoperit noua locație a AUDIONOVA, un sediu elegant, dotat profesional, pentru aparatură de redare a auzului la parametrii normali, aparate cunoscute și sub numele de „audioproteze”; de toate felurile, pentru orice tip de auz și ...ureche.

„Urechea umană este un organ în continuă schimbare, cauzată de cartilajele care continuă să se modifice chiar și după ce oasele se opresc din creștere, dar și datorită faptului că îmbătrânesc împreună cu pielea și își pierd din elasticitate și se subțiază, precum și ca o consecință a unor afecțiuni sau malformații la nivelul urechii.” (AUDIONOVA, OLIVA, „Instrucțiuni de utilizare”)

După ce ți se face o audiogramă la modul cel mai profesionist posibil, în același cabinet, anexă tehnică în sediul Filialei, după încă alte câteva teste de diapazon și consultare directă prin intermediul calculatorului, de către tehnicianul acustician audioprotezist, Ioana Dicu, ți se ridică o amprentă a canalului auditiv, apoi peste câteva zile ți se propune dispozitivul rezultat din amprentare, precum și aparatul convenit, care, ți se reglează-tot prin computer.

Ziar de cultură realizat de SC INTOL SRL
Editura INTOL - PRESS.

Director: Petre CICHIRDAN
Consilier editorial: Constantin POENARU
Senior editor: Arhim. Veniamin MICLE
Colaboratori: Felix SIMA,
Mihai SPORIȘ,
Vasile GREVUȚU,
Simona Maria KISS
Gheorghe PANTELIMON
Adina DUMITRESCU
Corector: Tina CICHIRDAN

Tehnoredactare computerizată: Bogdan CICHIRDAN.
Adresa: Calea lui Traian 169, bl. 5, sc. E, ap. 3
Tel/Fax: 0250.736615, 0350.401254, 0746.029824,
E-mail: cichirdan@yahoo.com
Parteneri media: www.globalartfusion.com, Revista Interferența Artelor, www.publiconline.ro, www.publictv.ro, www.pcichirdan.go.ro

Preț: 3 lei

ANUNȚ LITERAR

Către toți iubitorii de cultură vâlcani, scriitori, pasionați-candidați în arta scrisului: Florentin Smarandache pregătește un volum II la „Popasuri Scriitoricești pe Olt și Olteț”, cu CV-uri, poze, și 1-2 pagini literare din partea scriitorilor de pe Olt sau Olteț. Materialele se trimit pe adresa de email al cunoscutului om de cultură româno-american: fsmarandache@gmail.com și smarandache@yahoo.com

NOTĂ

Ziarul apare cu 16 pagini, când poate, ca să respecte Legea 186/2003! Ziarul se adresează cetățenilor cu diverse preocupări culturale de la sat și de la oraș. Articolele, grafica, fotografiile nesemnate aparțin editorului. Autorii păstrează responsabilitatea conținutului.

Tipărit la Procom, Tg. Jiu, 31 ianuarie 2016